

bb 53. jan smrek budapesten

tm-lm sr

1962. szeptember 19.

a magyar pen club meghívására szerdán budapestre érkezett jan smrek nemzeti díjas szlovák költő, petőfi, ady és józsef attila műveinek fordítója. smrek előreláthatólag két hetet tölt magyarországon, és felkeresi azokat a helyeket, amelyek az általa fordított magyar költők emlékéhez kapcsolódnak./mti/

bb 54. a hazafias népfront

tm-lm sr

1962. szeptember 19.

országos tanácsának székházában szerdán délután megbeszélésre gyűltek össze a moszkvai leszerelési és béke világkongresszuson résztvevő magyar delegáció tagjai. a találkozót szakasits. árpád, az országos béketanács elnöke nyitotta meg, majd dezséry lászló, az országos béketanács főtitkára tartott beszámolót, amelyhez számosan szóltak hozzá./mti/

-44-

-Vége-

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fiume u. 6-7. Telefon: 165 400, 300 100

A szerkesztést és kiadást a vezérigazgató felel.

mti belföldi hírek

1962. szeptember 20.

bb. 1. pénteken debrecenben sorsolják a lottót

i/kf/rj vg

1962. szeptember 20.

a lottó 38. játékheti sorsolását szeptember 21-én pénteken délelőtt 10 órai kezdettel debrecenben, az arany-bika szálló épületében tartja a sportfogadási és lottó igazgatóság./mti/

bb. 2. világhírű zenekarok, karmesterek és szólisták a téli bérleti hangversenyeken - david ojsztrah a szeptemberben induló zenei évad első külföldi vendégművésze.

i/fe/gk/rj sr

1962. szeptember 20.

véget értek a szabadtéri hangversenyek, néhány nap múlva megnyílnak a koncertteremek kapui. a zeneakadémia téli évszázados nagy hangversenyterme megszépülve várja a közönséget. a nyári szünetben eltávolították a néhol ujjni vastagságu kormot és port a falakról, s előtűnt a gazdag aranyozás. a világítást is korszerűsítették, hogy elűzzék a kellemetlen félnemélyt a zenekari helyekről. harminc gipsz-szobrász, díszítő, festő és aranyozó munkálkodott, hogy időre „ujjavarázsolja”, a főváros közkezdelt hangversenytermét, méltó keretet teremtsen a szeptember 27-én induló téli bérleti szezonnak, amely ezuttal a múlt évek szokásaitól eltérően februárig tart. ezt követi majd a tavaszi hangversenysorozat.

a korábbi évek jó tapasztalatai alapján az országos filharmónia az idén is több ezer zenekarvelőnek bérletben biztosítja a szebb-nél-szebbnek ígérkező hangversenyeket. ezen túlmenően egy további meglepetést is készített számukra: a koncertlátogatók kívánságuknak megfelelően állítják össze a három-hét- kilenc előadástól álló bérletssorozatot, maguk választhatják ki az óhajtott műsort, a művészt és a dátumot.

a bérleti hangversenyek első vendégeként a világ egyik legnagyobb hegedűművésze, david ojsztrah lép a közönség elé szeptember 27-én az erkel színházban ahol a magyar állami hangversenyzenekar kíséretével játszik. az ígértes est karmestere kórody andrás lesz, a műsoron bach: c-dúr szvitje, mozart d-dúr hegedűversenye, wagner szvit és hindemith 1. hegedűhangversenye szerepel.

/folyt.köv./

RK

bb. 2. / világhírű zenekarok.....1. folyt./nj

két nappal később ugyanazok az erkel színházban lép dobogóra da-
vid ojsztrah az állami hangversenyzenekarral, amelyet ezúttal komor-
vilmos vezényel. a hangversenyen szostakovics 9. szimfóniája, prokof-
jev 1. hegedűversenye, kadosa: 1. divertimantója és bartók 1. hege-
dűversenye hangzik el. a hangversenybérletők a továbbiakban a buda-
pesti zenei hetek alkalmából hazánkba látogató neves külföldi együt-
teseket, karmestereket és szólistákat hallhatunk majd. így többek
között a bukaresti george enescu szimfonikus zenekart, a híres
lipocsei gewandhausorchestert, amely egyike a világ legismertebb ze-
nekarának. ez a zenei együttes rendszeresen vendégszerepel az eu-
rópai és tengerentúli nagyvárosokban, fesztiválokon és zenei
ünnepségeken. a zenekar főzeneigazgatója, franz konwitschny ju-
lius 28-án, tragikus hirtelenséggel elhunyt. a budapesti hangverse-
nyeket heinz bongartz drezdai főzeneigazgató vezényli majd. hazánkba
látogat a cseh filharmónia énekkara, a nagy multu neves cseh kórus
számos nemzetközi sikert aratott, budapesten dvorszák regulemjét ad-
ja elő, amelyet 1958-ban a párizsban rendezett hangfeszítészeti
nyert nagydíjat.

a külföldi karmesterek sorában üdvözölhetjük george georgescut,
az idősebb karmesternemzedék egyik világszerte ismert kiemelkedő
mesterét. ezúttal zenekara élén érkezik hazánkba. vendégszereplésre
érkezik hozzánk konstantin iljev, a szófiai állami filharmónia ve-
zető karnagya, hiroyuki iwaki, az ismert tokiói karnagy, jaroslav
krombholz, a prágai nemzeti színház vezető karnagya, a prágai zenei
élet egyik vezető művésze. eljön budapestre goffredo petrassi,
korunk egyik világszerte ismert jeles zeneszerzője, aki egyúttal
karmester is. hangversenyén saját műveit is vezényli, műsorából
különös érdeklődésre tarthat számot „coro di morti”, című kantátá-
ja, amelyet leopardi szövegére komponált a neves olasz mester első
izben látogat a magyar fővárosba. a külföldi karmesterek névsorát
gazdagítja witold rowicki, a varsói filharmónikusok vezető karna-
gya, aki az idei bécsi ünnepi heteken aratott átütő sikert zene-
kara élén, továbbá kurt sanderling, aki a berlini filharmónikusok
főzeneigazgatója, nino sanzogno, a milánói scala karnagya,
akinek nevéhez számos nagyszerű koncert és operaelőadás fűző-
dik.

a szólisták közül radu aldulescu bukaresti gordonkaművész,
monique de la bruchollierie francia zongoraművész, susanne danco
a világhírű francia opera- és dalénekesnő látogat el hozzánk. a
téli bérletsorozatban hallhatunk több, nemzetközi díjat nyert mű-
vészt is, így valerij klimov csajkovszkij-díjast, marina mdivanit, a
párizsi long-thibaut verseny első díjnyertesét, lev oborint, a
nagyszerű szovjet zongoraművészt. zenekedvelő közönségünk megso-
dálhatja majd daniel safran, a kiváló szovjet gordonkaművész, to-
vábbá hans pischner jeles német cembaloművész játékát és takahiro
sonoda japán zongorista művészetét.

az európai zenei élet kimagasló egyéniségei közül a téli
bérleti hangversenyeken megemlékeznek elsősorban kodály zoltán 80.
a továbbiakban igor sztravinszkij és francesco malipiero 80, vala-
mint darius milhaud 70. születésnapjáról. /mti/

bb 3. a fővárosi és a vidéki muzeumok új kiállításokkal készülnek
az országos muzeumi hónapra

i s/gk-lm sr

1962. szeptember 20.

a fővárosi és a vidéki muzeumok új kiállításokkal készü-
nek az ország kulturális életének jelentős eseményére, az idén
első ízben megrendezésre kerülő országos muzeumi hónapra. október-
ben több időszakos és állandó kiállítás nyílik, emellett néhány
budapesti muzeum a fővárosi közönség részéről már jól ismert.
tárlatok anyagát vidéken is bemutatja. így a magyar nemzeti
muzeum aranykincseit egy hétig pécsen, a szilágysomlyói arany-
leleteket egy hétig veszprémben, a rákóczi- és erdődy-kincseket
pedig sárospatakon állítják ki. a néprajzi muzeum egzotikus ékszerei
a pápai muzeumban, a maszkok és álarcok című tárlat pedig a
gyulai erkel ferenc muzeumban talál otthonra néhány hétig. ezzel
egyidőben muzeológusok, történészek és tudományos szakemberek
járják az országot, akik ismeretterjesztő, tudományos, illetve
szakmai előadásokat tartanak.

az országos muzeumi hónapot október 2-án, a magyar
nemzeti muzeum dísztermében nyitják meg. október 7-én nyílik
a fejedelmi kincsteletek című kiállítás, amely a muzeum tulaj-
donában levő honfoglaláskori ékszereket, mátyás-ereklyéket és
az erdélyi fejedelmek kincseit „vonultatja”, fel. ekkor állítják
ki első ízben az ország egyik legdrágább ékszerét, konsztantinosz
monomakhoszbizánci császár koronáját.

két új kiállítással ünnepli 90 éves fennállását az
iparművészeti muzeum. október 5-én nyílik a muzeum történetét,
fejlődését bemutató dokumentációs kiállítás. ezzel egyidőben
tekintheti meg a közönség az iparművészeti muzeum másik új
tárlatát, a szines pergament könyvkötéseket. ez a könyvművészet
című sorozat második része. a muzeumi hónap keretében nyitják
meg a magyar nemzeti galéria új időszakos kiállítását, amelyet
göndör bertalan festőművész alkotásaiból állítottak össze. nagy
érdeklődés előzi meg a szépművészeti muzeum „ünnepi tárlatát”,
a 17. századból származó holland és flamand mesterek rajzait.
a petőfi irodalmi muzeum terveiben jókai-relikviák gyűjteményes
kiállítása szerepel. minden valószínűség szerint még októberben
elkészül a természettudományi muzeum embertani kiállítása is.

a budapesti muzeumokon kívül a vidékiek is új kiállításokkal
köszöntik a muzeumi hónapot. /mti/

bb 4. tanácsi intézkedés a lakosság érdekében...

i Lv/tm-lm sr

1962. szeptember 20.

a lakosság köréből a 7. kerületi tanácshoz panasz érkezett, amelyben kifogásolták a kerületben működő elektromos ktsz munkáját, amelynek feladatkörébe tartozik az összes elektromos háztartási készülékek javítása és szerelése.

a végrehajtó bizottság a panasszal kapcsolatban megállapította, hogy a ktsz munkája az utóbbi időben sokat javult, de még mindig nem elégíti ki a lakosság igényeit. a szövetkezet vezetői és dolgozói szívesebben foglalkoznak új gépek gyártásával, mint a régiék javításával. a lakásokba munkát végzett szerelők és szakmunkások a javítás díjáról elismervényt nem adnak, s legjobb esetben a munkalapra írják fel, hogy mennyi pénzt kaptak, s ez lehetőséget ad a visszaélésekre. a termelési naplóknak sem írják be a megrendelés időpontját, a vállalási határidőt, a munkakezdés és befejezés idejét. így nem lehet ellenőrizni, hogy egy-egy javítást mennyi idő alatt végezték el.

a tanács végrehajtó bizottsági határozatában utasította az elektromos ktsz vezetőit, hogy a felmerült hibákat a legrövidebb időn belül szüntessék meg, a hiányosságokat pótolják, s tovább bővítsék az ugynevezett javítószolgáltatást./mti/

bb 5. az idén harmadszor érlelt gyümölcsöt a füge a balaton partján

vid j-lm ká

1962. szeptember 20.

a balaton parti szőlőshegyek lankáin, az ábrahámhegyi tsz pincéjének szomszédságában egy 3 méter magas, terebélyes lombu fügebokron már a harmadik idei termést érleli a szeptemberi napfény. a déli égövi növény rendkívül gazdagon hálálja meg a balatoni klímát: harmadik termésként most is mintegy 200, közepes körte nagyságu gyümölcsöt hoz. a szakemberek szerint, ha enyhe és verőfényes lesz az ősz, a harmadik termés is beérik.
/mti/

-4-

bb. 6. elkészültek és a tavalyinál korábban boltokba kerülnek a jövő évi naptárak

i tó/tr/gy/vg

1962. szeptember 20.

a belkereskedelmi minisztérium kulturális főigazgatóságán kapott tájékoztatás szerint minden eddiginél előbbre tartanak a jövő évi naptárak készítésében. az eladásra kerülő mintegy 6 millió naptár nagyrésze nemcsak elkészült, de a nyomdákban megkezdték kiszállításukat is a piért lerakatokhoz. rövidesen a boltokban is megjelennek a jövő évi naptárak. az eddigiekhez hasonlóan több cserélhető betéttel készítették, mert a jóminőségű műanyagfedelek több éven át használhatók.

a jövő évi naptárakban már az úrhajózás fejlődéséről is található felvilágosítások. tovább fejlesztik a mult esztendőben már megkedvelt tájképes és reprodukciós képekkel díszített naptárakat. a tájképes naptárak hazánk legszebb tájait mutatják be. ismét készülnek kosaras naptárak, elsősorban a vidék számára. a dombornyomású, izléstelen giccses csillámzó hátrész helyett színes litografált háttérrel alkalmazzák, s a naptártömbbe művészi képek kerülnek.

a szebnaptárakból több mint 30 féle készült. férfiak számára bordó, barna, szürke és fekete színben, a nők számára pedig piros, kék és zöld színű műanyagfedéllel. újdonság a levéltárcát helyettesítő zsebnaptár, amely egyúttal pénztárcának is alkalmas. az idei esztendő másik újdonsága a diáknaptár. a szokásos januártól-januárig időszámítás helyett szeptembertől-szeptemberig tartó beosztást tartalmaz. ez is tetszetős műanyagfedéllel, cserélhető betéttel készül és mindenki számára elérhető, olcsó áron került máris forgatomba. ebben a diákok megtalálhatják az órarendet és a számukra legfontosabb tudnivalókat, többek között az országos közegészségügyi intézet egészségügyi tanácsait. minden valószínűség szerint nagy sikere lesz a vásárlók körében a nagyobb mennyiségben most első ízben készülő zsebhátáridő-naplóknak.

a hátrész nélküli asztali előjegyzési naptártömbökből több mint egymillió, a zsebnaptárakból körülbelül másfélmillió, a kártyanaptárakból pedig mintegy 400 000 kerül rövidesen a boltokba./mti/

8,10 /m 8,40
8,50

-5-

MB

bb. 7. leálltak a strandjáratok - a hármashatárhegyre „költözik”, a mikrobusz - újabb 28 csuklós autóbust állítanak forgalomba - balesetelhárítási „kiállítás”, a buszokon

i kf/gy/vg

1962. szeptember 20.

a nyári forgalom lebonyolításában sikeresen vizsgázott a fővárosi autóbuszüzem. a vikend napokon nem egyszer szinte a teljes kocsiparkot munkába kellett állítani. vasárnaponként 800-950 kocsi is közlekedett, amelyek nyolcszáz ezer-egymillió utast szállítottak. a legerősebb forgalmat a strandjáratok bonyolították le, ezeket már - idejük sajnos lejárt - megszüntették. most inkább a 121-es és egyéb hegyi gyorsjáratok a „divatosak”, a kirándulók ezreit viszik a hegyekbe. a főváros két nyári kedvence, a városnéző busz és a mikrobusz. összesen is tovább közlekedik, mindaddig, amíg az időjárás megengedi. sőt, a mikrobusz motoros kocsija akkor sem állt le, hanem kiköltözik a városból. a tervek szerint a hármashatárhegyen szállítja majd a kirándulókat.

a következő hónapokban néhány olyan intézkedést valósít meg az autóbuszüzem, amely a közlekedés javítását, az utazás biztonságát szolgálja. így többek között a meglevő 117 csuklós buszhoz újabb huszonnyolcat állítanak forgalomba. az új kocsikkal első-sorban a 17-es járatot „töltik fel”, majd „csuklósítják”, a 7-es járatot is. ezzel egyidőben a jórészt kiszolgált pótkocsi állományt hetvenről 40-re csökkentik. ugyancsak kivonnak a forgalomból negyven régebbi m 5-ös és tr 5-ös típusu 5-6 éves autóbust, amelyek ma már nem felelnek meg a fővárosi közlekedés követelményeinek. a nagyobb forgalmu góccok megállóinál és néhány járat kocsijain jól beváltak az ellenőrző órák, amelyeket a gépkocsivezetőket figyelmeztetik az átfutási idő, a menetidő tartására. a tapasztalat alapján még több vonalon, köztük a 12-es jelzésű kocsikon, szerelnék fel egyenletesség-biztosító órákat.

az ősz az autóbuzsközlekedésben is nagyobb baleseti veszélyt jelent, s így elsősorban fordítanak gondot a baleseteket megelőző intézkedésekre. az autóbuszüzem például nemcsak saját dolgozóit oktatja - áprilisig 160 gépkocsivezetőt képeznek ki középfoku tanfolyamon - hanem iskolákban is előadásokat tartanak a helyes közlekedésről. a torlódást és a baleseti veszélyt egyaránt csökkentő, ugynevezett osztott megálló rendszert tovább bővítik. az engels tér és a nemzeti színház után most a baross tér és a mórícz zsigmond körtér autóbusz-megállóinál vezetik be a jól bevált módszert.

/folyt. köv./

8,17 /m

8.53

9.00

- 6 -

Me

bb. 7. / leálltak... folyt./ gy

tizenkét csuklós buszon a - hirdetések helyén - állandó jellegű balesetelhárítási „kiállítás”, oktatja a közönséget az utazás legelemibb szabályaira, a helyes közlekedésre. igen sok baleset - kisebb-nagyobb sérülés - adódik abból, hogy a nagy erővel csapódó ajtók „beharapják”, a figyelmetlen utasok kezét. ez ellen úgy igyekeznek védekezni, hogy az ajtók közé laticel bélést szerelnék fel. az új kocsik egyébként már így készülnek, a régebbieket pedig folyamatosan látják el laticel betéttel./mtl/

bb. 8. a béke távvezetéken érkező szovjet villamosenergia az idén már hathatós segítség az őszi-téli csúcsterhelési időszakban - a tavalyinál majdnem tíz százalékkal nagyobb terhelésre számít decemberben a villamosenergiaipar

1962. szeptember 20.

i szf/tm/gy/vg

a villamosenergia fogyasztás köztudomásúlag nyáron a legkevesebb. az idén júniusban volt a legkisebb. az együttműködő villamosenergiarendszer abban a hónapban 1 299 megawatt villamos energiával elégítette ki a népgazdaság igényét. az igény azóta hónapról-hónapra növekszik. jelenleg, szeptember közepén már 1 425 megawattal dolgozik a rendszer, tehát 126 megawattal nagyobb teljesítménnyel kell a fogyasztók rendelkezésére állnia, mint a nyáron. a téli terhelési csúcs decemberben következik be, ekkor a számítások szerint előreláthatólag 1 545 megawatt villamosenergiát kell majd szolgáltatni az ipar, a mezőgazdaság és a háztartások részére. félév alatt tehát majdnem 250 megawattal kell növelni a teljesítményt. az idei várható csúcsterhelés mintegy 138 megawattal 9.6 százalékkal lesz nagyobb a tavaly decemberinél.

a tekintélyes terhelésnövekedést egyrészt új erőművi gépegységek teljesítményével, másrészt a nyáron üzembehelyezett, kitűnően működő munkács-sajószögedi béke távvezetéken a szovjet-unióból érkező import energiával fedezi az iparág. a szovjet import az idei őszi-téli csúcsterhelési időszak zavar-talan lebonyolításához igen nagy, szinte nélkülözhetetlen segítség. az új gépegységek közül az oroszországi erőmű első gépére számítanak elsősorban.

/folyt. köv./

8,22 /m

9.00

- 7 -

Zel

bb. 8. / a béke távvezetéken.... 1. folyt./ gy

a jelenleg próbaüzemelő orosz lányi második gépegységet december elején szándékoznak üzembeállítani, a harmadikat pedig december végén. az erre vonatkozó intézkedések megtörténtek, a munkálatok a kazánokat szállító ndk vállalat köreműködésével folyamatban vannak. a többi erőmű nagyjavítási, karbantartási munkáit nagy ütemezték, hogy az őszi-téli csúcs idejére a lehető legnagyobb teljesítőképességgel álljanak rendelkezésre. a nagyjavítások legnagyobb része befejeződött, a még hátralevő munkák a tervezett határidőre elkészülnek. a szénellátás kielégítő, a készletek kiegészítésére a biztonságos ellátás legfelső határig, ugyancsak megtörténtek az intézkedések. az erőművek gépegységeinek üzembiztonságához szükséges néhány fontos gépalkatrész beszerzésével még problémák vannak ugyan, a nehézipari minisztérium során azonban együttes erőfeszítéssel valószínűleg ezeket is sikerül elhárítani és a fogyasztók villamosenergia ellátását az 1962/63-ik évi őszi-téli csúcstermelési időszakban a gondos felkészülés eredményeként zavartalan lesz./mti/

bb. 9. fertődi csemege - a magyar „paprika-család„ új tagja

1962. szeptember 20.

i ie/gy/ká

újabb fajtáival gyarapodott a jellegzetes magyar növényfélék családja: a növénytermesztési és növénynevelési kutató intézetben kinemesítették a fertődi csemegepaprikát. a vastag husu, magas c-vitamin tartalmu, élénk pirosra érett termést most takarítják be a fertődi kísérleti gazdaságban. egy-egy holdról, a nagy szárazság ellenére is, 120-150 mázsát szednek le, s ennek zöme a kutató intézet konzervüzemébe kerül. a fertődi csemegepaprika ugyanis kiválóan alkalmas tartósításra: a piros gerezdek megőrzik a friss termés husának ízét és keménységét. a konzervet egyelőre kísérletképpen a nyugateurópai vásárlók ízlése szerint, olajos-ecetes marinált lével készítik. a kutató intézet az idén már nagyobb mennyiségű magot ad az állami gazdaságoknak és a termelészövetkezeteknek az új fajtából, s a fogyasztók is minden bizonnyal gyorsan megkedvelik a „paprika család„ legfiatalabb tagját./mti/

- 8 -

8,44 /m

855 /m
Zsu

bb. 10. kongresszusi verseny az öttagu köszörűgépcsalád kialakításáért - a nagy pontosságú gépek üzeme lesz a budapesti szerszámgyár

1962. szeptember 20.

i sl/sze/gy/vg

a budapesti szerszámgyár korszerű termékeivel az utóbbi években magára vonta a nemzetközi szakkörök figyelmét. nagy elismerés kísérte például a gyár e-400-as esztergapadját, amely elnyerte a brüsszeli világkiállítás nagydíját. a magyar szerszámgyépipar számára újabb siker, hogy a kgst illetékes szekciójának ajánlására hazánkban szakosították a finom munkát igénylő nagy pontosságú köszörűgépek gyártását. az új köszörűgéptípusok kialakítását is a budapesti szerszámgyár dolgozóira bízták, akik a kongresszusi versenyben máris nagy előrehaladást értek el. az öt típusból álló köszörűgépcsalád első tagja a hidraulikus és a mechanikus vezérlésű csúcshétközi köszörű már nagysorozatban készülnek. gyártásra kész a szerszámélműköszörű, előkészületben van a sikköszörű, továbbá a mikroszóppal felszerelt precíziós optika köszörű gyártása is.

a munkák döntő szakasza éppen a kongresszusi verseny időszaka esik, most alakítják ugyanis ki a gyártás végleges műszaki megoldásait. a gépek próbasorozatánál még gyakran tapasztaltak pontatlanságokat, az első kilenc gép hibáinak kijavításához mintegy ezerötven óra pótidőt vettek igénybe. a kongresszusi felajánlasként a gyár nyolc műszaki dolgozója elkészítette a gyártás legaprólékosabb leírását, rajzát, szám szerint majdnem 3 400-at. e leírások alapján a gyakorlatlanabb dolgozók is hiba nélkül el tudják készíteni a gépalkatrészeket. a pótidő azóta negyedére csökkent, az alkatrészek jóminőségűek, kevesebb az utólagos javítanivaló. a forgácsolóműhely munkájának tervszerűsége olyan nagymértékben javult, hogy az alkatrészhányból származó szereldei rohammunka megszűnt. szeptember 17-én például már az egész havi alkatrész a szereldestermékben volt, s szinte bizonyosra vehető, hogy a gyár ebben a hónapban is teljesíti tervét.

az új gyártmányokon kívül a régebbi típusú csúcs- és revolveresztergapadok is tervszerűen készülnek, az év eleje óta esedékes tervét sikeresen teljesítette a gyár. az önköltség alakulása azonban még ma sem kedvező, ennek az a fő oka, hogy túlzottan nagy anyagkészleteket raktároznak. a gyár telepén van már például az egész évre szükséges öntvénykészlet, ami a gyár vezetői szerint elkerülhetetlen, mert a nagy pontosságú gépekhez csak olyan öntvényeket tudnak felhasználni, amelyek az öntést követően még hónapokig állnak „pihennek„ a minisztérium a magyar nemzeti bank most vizsgálja a gyár anyaggazdálkodását. ettől függetlenül azonban egész sor szervezési és műszaki változtatást hajtanak végre, hogy kedvező fordulatot idézzenek elő és az év végére önköltségcsökkentési tervüket is teljesítsék./mti/

- 9 -

8,55 /m

859 /m
Zsu

bb. 11. hogyan tart lépést a butorgyártás és az import a lakás-
építkezések gyorsuló ütemével

i sz/sze/gy/vg

1962. szeptember 20.

a 8. pártkongresszus irányelvei feladatul jelölték meg,
hogy a tervezett 250 000 lakás helyett 300 000 épüljön az ötéves
terv időszakában. a lakásépítések gyorsuló ütemével hogyan tart
lépést a butorgyártás és a butorimport? - erre a kérdésre kért
választ az mti munkatársa a könnyűipari minisztérium butor-
ipari igazgatóságán és a külkereskedelmi minisztériumban.

- a butoripar a könnyűipar leggyorsabban fejlődő ágának
tekinthető - mondták. - a második műszak, új technológiák
bevezetése, a gyártási módszerek tökéletesítése következtében
1957-től 1960-ig terjedő időszakban már megkétszereződött az
állami butoripar termelése. az ötéves terv eredetileg nyolcvan
százalékos termelésnövelést írt elő, de ennél jóval nagyobb arányú
feljutásra számíthatunk - mondták az iparág vezetői. - négy
üzemben, az újpesti asztalosárugyárban, az angyalföldi, az otthon
és a cardo butorgyárban jövőre automata gépsorok dolgoznak. ezek
az ugynevezett síklapokat, oldalrészeket, ajtókat, stb. igen
termelékenyen munkálják meg. a modern butorok gyártásánál el-
érjük majd a világszínvonalat. e négy nagy gyárban negyven
százalékkal emelkedik a termelékenység. az automata gépsorokat
terven felül kapjuk és velük szintén terven felüli mennyiség-
ben állítjuk elő a butorokat. ilyen módon a könnyűiparhoz tartozó
gyárakban öt év alatt több mint kétszeresére emelkedik a butor-
gyártás. ugyanakkor az eddiginél több butor készül a helyi ipar-
ban is.

- jövőre nagyarányú rekonstrukció kezdődik a szolnoki
tiszta, butorgyárban, 1964-1965-ben pedig a sátoraljai helyi és a
csongrádi butorgyárban. mostani ötéves tervünk végén hozzá-
látunk a nyiregyházi és a szegeden létesülő új butorgyár
előkészületeihez is.

- a jövőben nagymértékben növekszik majd a modern butorok
aránya, erről éppen most tárgyalunk a belkereskedelemmel.
az angyalföldi butorgyár máris két új típusú modern garnitúra
gyártására készül fel. az egyik dolgozó és nappalszoba, a
másik ugynevezett lakószoba berendezés lesz. a lakószoba variál-
ható elemekből különféle rendeltetésű szoba állítható össze. a
közkeletűvé vált varia elnevezésű garnitúra jelentette a modern
butorgyártásban a frontátörést. ez a butortípus már annyira
keresett, hogy az újpesti butorgyáron kívül ezután az újpesti
asztalosárugyár is gyártja. a varia-butor mennyiségét meg
akarjuk kétszerezni.

/folyt. köv./

9,00 m 9.15

902 Zeli

- 10 -

bb. 11. /hogyan tart lépést.... 1. folyt./ gy

- a butorgyártás növeléséhez hozzájárul a fát helyettesítő
forgács, pozdronja, farost lapok és műanyagok alkalmazása. mi
már a huszéves távlati terv kidolgozásával is foglalkozunk. a
termelést meg akarjuk ötszörözni. éppen ezért mind több vegyész-
kapcsolunk be a butorgyártás munkájába és véleményünk szerint
szükségessé válik butorok és butor alkatrészek készítésével fog-
lalkozó műanyaggyár létrehozása is.

az ipar és a kereskedelem szakembereinek véleménye
szerint három éven belül, tehát az ötéves tervidőszak végéig
teljesen megszűnik a butorhiány, bár a kárpitozott butorok ki-
vételével már most is általában kapható elegendő lakberendezési
tárgy. a lakosság ellátásához hozzájárul az import is, amely
igen nagyarányú. ez évben például mintegy 80 millió devizaforint
értékű külföldi butor kerül forgalomba üzleteinkben. a legtöbb
butort az ndk-ból és csehszlovákiából vásárljuk, de megtalálha-
tók áruházainkban a lengyel és a román butoripar gyártmányai is.
második ötéves tervünk időszakában a tervek szerint még fennma-
rad az import, s ennek mértéke természetesen a kereslethez igar-
zodik. /mti/

bb. 12. bevált a mikroelemes műtrágya

vid j/gy/ká

1962. szeptember 20.

a keszthelyi mezőgazdasági akadémia és a peremartoni
vegyiművek három évvel ezelőtt együttműködési szerződést kö-
tött mikroelemekkel kevert műtrágyák előállítására, illetve
e műtrágyákkal folytatott kísérletekre. a kutatók megállapi-
tották, hogy az alapvető műtrágyák ásványi tápanyagain kívül
a növényeknek szükségük van mikroelemekre. ezek ugyanolyan
hatást gyakorolnak a növényzetre, mint a vitaminok az emberi
szervezetre. keszthelyen réz, mangán, cink és magnézium tar-
talmú szuperfoszfát műtrágyát próbáltak ki. a kísérletek be-
bizonyították, hogy a savanyú homoktalajokon különösen a réz
mikroelem tartalma műtrágya vált be, amely a burgonyánál pél-
dával 10 százalékkal magasabb termést eredményezett. a mennyiségi
többlet mellett figyelmét keltő, hogy a burgonya keményítő tar-
talma is lényegesen nagyobb, a sík lápon a mangán és a réz, a
nyugatiunántuli erodált erdőtalajokon pedig a réz és a magnézium
mikroelemek bizonyultak a legjobbnak. az eredmények összegezésé-
ből kiülnt, hogy az őszi buza 1.7 - 2.6, a cukorrépa 10-19,
a paradicsom 20, a káposzta pedig 28 mázsával fizetett jobban
holdanként a mikroelemekkel kevert műtrágya hatására. /mti/

9.16 /m 9.58
10.10

- 11 -

Me

bb. 13. hárommillió ráfordítással tízmillió forint megtakarítás

vid gg/gy/ki

1962. szeptember 20.

a salgótarjáni acélárugyárban az ideai műszaki fejlesztési terv hatvanhárom feladat megoldását írja elő. a gyár mérnökei, technikusai kongresszusi vállalásaik egyik legfőbb céljának tekintették a tervezett műszaki fejlesztési intézkedések mielőbbi bevezetését. most, két hónappal a párt nyolcadik kongresszusának megnyitása előtt a gyár dolgozói már arról adhatnak számot, hogy sikerrel megoldották a fejlesztési terv legbonyolultabb és a termelés gazdaságosságát leghatékonyabban segítő feladatait. a martin-kemencében sikeresen alkalmazzák a pakuratüzelést, megalapozták a fehér acélszalag gyártását, megoldották a kondenzvíz automatikus leválasztását, a kazánházi pernye elszívását és a huzalműi dróthúzó- és szegverőgépek gyorsítását. jelentős eredmények születtek az anyagmozgatás gépesítése terén is.

szeptember közepéig az egész évi műszaki fejlesztési terv csaknem ötven feladatát oldották meg, s az eddigi, összesen alig több mint hárommillió ráfordítás tízmillió forint megtakarítását tette lehetővé./mti/

..

bb. 15. az idén új kenyérgyárak kezdik meg a termelést borsod megye két nagy ipartelepén

vid gg/gy/ki

1962. szeptember 20.

borsod megyében még az idén két új kenyérgyárat helyeznek

üzembe. kazincbarcikán a több mint 14 millió forintos költséggel készülő új élelmiszeripari üzemben a munkafolyamatokat teljesen gépesítik. itt a két olajtüzelésű kemencében, két műszakban, 120 mázsa kenyeret süthetnek. a gyár építése és szerelése a kongresszusi versenyben meggyorsult, s így abban októberben megkezdik a sütési próbákat. az új gyár kazincbarcikán kívül nyolc községet lát majd el naponta friss kenyérrel.

több mint 4.5 millió forintos beruházással a tiszaszeredényi újvárosban is kenyérgyár épül. ebben két műszakban 64 mázsa pékárut készítenek majd. az új gyár az év végére készül el és az ipartelepen kívül hat községnek szállít kenyeret./mti/

9.47/gy

- 12 -

10³⁵
10²⁰
L. Z. S.

bb. 14. mikrobusz a vasi népművelés szolgálatában

vid n/gy/fm

1962. szeptember 20.

vas megyében mikrobuszt állítottak az őszi-téli népművelés szolgálatába. a hét személyes kis autóbusszon ismeretterjesztő előadást tartó szakemberek, kisebb kulturális együttesek, az operastúdió zenészei, énekesei utaznak a falvakba. a „népművelő mikrobusz„ első útjai a szombathelyi járásba vezetnek./mti/

..

bb. 16. nagy sikerrel zárult csányi béla békéscsabai festőművész kiállítása

vid n/gy/fm

1962. szeptember 20.

a békéscsabai munkácsy mihály muzeumban nagy sikerrel zárult csányi béla festőművész gyűjteményes kiállítása. a művész 64 grafikai alkotása a viharok, főként békéscsaba életét örökítette meg. első bemutatkozását mintegy kétezeröttszázan tekintették meg.

a műveit kiállítják majd az üzemekben is. /mti/

..

bb. 17. hetvenöt ezüstkálászos tanfolyam, huszonöt mezőgazdasági szakkör, hatvan termelőszövetkezeti akadémia zalában

vid j/gy/ká

1962. szeptember 20.

zala megyében az idén 75 községben indul ezüstkálászos gazdatanfolyam, s ezekben mintegy 3 000 termelőszövetkezeti dolgozó képezi magát. nagy az érdeklődés a mezőgazdasági szakkörök iránt is. tavaly 15, az idén télen 25 szakkör működik a megyében. a szakköri foglalkozásokon az elméleti oktatás és a gyakorlati bemutatókon kívül 1 000 alkalommal vetítenek mezőgazdasági tárgyú oktatófilmet. a megye községeiben a már hagyományos termelőszövetkezeti akadémiákat is széles körben szervezik. a tíz 25 községben termelőszövetkezeti akadémiát, 35 községben pedig a termelőszövetkezeti asszonyok akadémiája címmel előadássorozatot indít. a termelőszövetkezeti parasztság szakmai műveltségét emelik majd a különböző tárgyú ismeretterjesztő előadások és bemutatók is. a tél folyamán a járásokban 70, jobbjára állattenyésztési bemutatót, s öt megyei termelési ankétot tartanak./mti/

..

9.53/gy

- 13 -

10³⁵
10²⁰
L. Z. S.

bb. 18. különleges vasuti vagonok a vegyiparnak

vid gg/gy/ki

1962. szeptember 20.

különleges vasuti teherkocsikat szállít a győri wilhelm pieck vagon- és gépgyár a hazai vegyipari vállalatok részére. már elkészült 15 klórszállító kocsi a nitrokémiai és a hungária vegyiműveknek. a kéttengelyes kocsi sajátossága, hogy 21 atmoszférás nyomással 24 tonna klórt tud befogadni. acéllemez tartályának falvastagsága 25 milliméter. sósav szállítására gumibéléses tartálykocsikat gyártanak a hungária vegyiműveknek. ebből a máv is rendelt 30 darabot. különleges tehervagon még a salétromsav szállító is, amelynek anyaga alumínium. ebből egyelőre kettőt készítenek a wilhelm pieck vagon- és gépgyár dolgozóinak./mti/

bb. 20. automata ponyvaszövőgép készült el az ujszegedi kenderlenszövőben

vid gg/gy/ki

1962. szeptember 20.

automata ponyvaszövőgép mintapéldányát helyezték üzembe az ujszegedi kenderlenszövő vállalatnál. a gépen szövőmunkás helyett önműködő berendezés váltja a csévéket, s e közben nem is kell leállítani a szövőgépet. percenkénti fordulatszám az eddigi száztizenöt helyett eléri a száznegyvenötöt. mindez azt eredményezi, hogy az országban egyedülálló új típusú szövőgép évente mintegy hétezer négyzetméterrel több szövetet készít mint a többiek.

az automata ponyvaszövőt a gyár műszaki dolgozóinak és a könnyűgépipari tervező vállalat központi irodája szakembereinek tervei alapján a gyár munkásai házilag készítették el. az idén még tizenötöt, jövőre pedig harmincat készítenek. a nagyarányú termelékenység-növelés azért is szükséges, mert a ponyvák iránt állandóan nő a hazai és a külföldi kereslet. az idén például hárommillió háromszázezer négyzetméter ponyvát gyártanak az ujszegedi üzemben./mti/

9.58./gy

10.20
Lor

- 14 -

bb. 19. félmillió forint két új hajdusági művelődési ház berendezésére

vid n/gy/fm

1962. szeptember 20.

két hajdusági községben komádiban és nagylétán több mint 5 millió forintos költséggel új művelődési házak épültek. a nagyteremmel, társalgóval, olvasószobával ellátott kulturális létesítmény mindkét helyen a falu legszebb épülete. állami beruházásból félmillió forintot költenek felszerelésükre, berendezésükre. rádió, televízió lesz a klubszobákban, körfüggönyt szerelnek a színpadok elé. mindkét művelődési házat még az ősszel átadják rendeltetésének./mti/

bb. 21. nyolcszázötvenezer forint minőségi felárat kaptak eddig a kenyérgabonáért a nógrádi termelészövetkezetek

vid j/gy/ká

1962. szeptember 20.

a nógrádi közös gazdaságokban most veszik számba az ideai gabonatermést: meghatározzák a vetőmagszükségletet, döntenek a tartalék gabona mennyiségéről, a tagok járandóságáról, s arról, hogy mennyi gabonát tudnak eladni az államnak a tavasszal leszerződött mennyiségen felül. azok a termelészövetkezetek, amelyek már elszámoltak az ideai termésről, jelentős mennyiségű kenyérgabonát adtak át terven felül az állami felvásárló telepeken. az érsekvárdi magyar-csehszlovák barátság termelészövetkezet 3 vagonnal tetőzte meg a korábban szerződött mennyiséget. a héhalmi új élet tsz 5 vagon kenyérgabonát szállított szerződésen felül. ugyancsak jelentős mennyiségű többlet kenyérgabonát adott el az államnak karancslapujtó, cserhátsurány, magyarnándor, rétság, szilaspogony és még több más palóc település közös gazdasága. eddig több mint 1 600 vagon kenyérgabonát vásároltak fel a termelészövetkezetektől a nógrád megyei terményforgalmi vállalat 48 telephelyén, több mint 95 százalékat a tervezett mennyiségnek.

ha mennyiségileg nem is érték el a várt átlagtermést a hűvös éghajlatu megye dombhátain gazdálkodó termelészövetkezetek a gabona minősége viszont jobb a vártnál. ezt igazolja az is, hogy a terményforgalmi vállalat eddig 850 000 forint minőségi felárat fizetett ki a kenyérgabona után a nógrádi termelészövetkezeteknek./mti/

10.04/gy

10.20
Lor

- 15 -

bb 22. „nyugdíjba,, helyezte a kőműveskanalat a híres gyorsfalazó tatabányai vass-brigád - szerelők lettek a kőművesekből

vid/tm/m/ki

1962. szeptember 20.

az ötvenes években tatabányán a gyorsfalazás egyik uttörője, vass Lajos kőműves brigádja volt. azóta is szinte évente vették be a legkorszerűbb építési módszereket. nemrég még a fél-szoba magasságu középblokkokkal dolgoztak, néhány hét óta pedig még termelékenyebb eljárással, a szobamagasságu nagyblokkokkal építik az új házakat. most 9 háztömböt és egy iskolát készítenek egészen új módszerrel, ugynevezett folyamatos, szalag-rendszerű építkezéssel. végleg „nyugdíjba,, helyezte a brigád a kőműveskanalat. a közép-blokkok összeillesztésénél még szükségük volt a hagyományos munkaeszközre, a nagyblokkoknál azonban már kizárólag szerel a brigád.

a 12 tagú vass brigád máris kiváló szakértője a nagyblokkos szerelésnek. a kongresszusi versenyben egy-egy emelet elkészítésének négynapos határidejét három napra csökkentették. közben a brigád már ismét előre néz. nemrég tanulmányozták budapesten az üllői úton a nagyblokkoknál korszerűbb módszert, az ugynevezett panelos építkezést. /mti/

...-

bb 23. a patronálók segítségével ez évben először mérleghiány nélkül zár a békésszentandrási zalka máté tsz

vid/j/m/ká

1962. szeptember 20.

a szarvasi öntözési és rizstermesztési kutató intézet tudományos munkatársai, mezőgazdasági szakemberei a pártkongresszus tiszteletére indított versenymozgalom fő céljával a környezet gyengén gazdálkodó termelészövetkezeteinek megsegítését jelölték meg. ezen belül védnökséget vállaltak a békésszentandrási zalka máté tsz felett, amely fennállása óta mindig mérleghiánnyal zárt. a sokoldalú segítség nyújtásról balla andrás tsz elnök a következőket mondta:

- ez évben először zárunk mérleghiány nélkül, s ezt jórészt patronálóinknak köszönhetjük. a szarvasi intézet vezetői és dolgozói nem az irodában, hanem kint a földeken segítenek gazdálkodni. egyik jól képzett agronómusukat, hrabóczy Mihályt, át is engedték nekünk, s új főagronómusunk az örki-ben szerzett tapasztalatait jól hasznosította nálunk. ebben az évben az időjárás nem kedvezett, tavasz óta alig 20 milliméter csapadék hullt a földjeinkre. ha nem öntözünk, katasztrófális helyzetbe jutunk.

/fo lyt. köv./

10. 10/gy

-16-

10. 10/gy
10. 10/gy

bb 23. /a patronálók ... 1. folyt./ m

nyolcszáz holdat öntöztünk, s az örki három öntöző szakembert és berendezést bocsátott rendelkezésünkre. így kora tavasz óta friss zöldtakarmányt etethetünk a jószágokkal. a másodvetésű, öntözött silókukoricánk például holdanként 120 mázsa átlagtermést adott. kétszázötven holdon öntöztük a kukoricát, s most kettősével törjük száranként a csöveket. lucernaszénánk öntözéssel holdanként 40 mázsát adott.

- pozsgai elemér kutató irányításával 20 holdon természetünk fűszerpaprikát. a magvetéstől a betakarításig minden munkafolyamatnál itt volt, s nagy része van abban, hogy terven felül két vagon paprikát szállíthatunk szegedre. kaptunk jó vetőmagot patronálóinktól, s kölcsön gépeket is adnak. a tagságunknak megnyugvást, a munkához önbizalmat ad a külső segítség. ennek köszönhető, hogy a rendkívüli szárazság ellenére áruértékesítési tervünket legalább 115 százalékra teljesítjük 1962-ben. /mti/

...-

bb 24. benzireformáló üzem építenek szőnyben

vid/gg/m/ki

1962. szeptember 20.

a komáromi kőolajipari vállalat szőnyi telepén építik fel az első hazai, ugynevezett benzinreformáló üzemét. ebben a különleges üzemben értékes katalizátorral a benzin szerkezetét kémiaiilag teljesen átalakítják. a platina katalizátorral magas hőfok és nyomás alatt annyira növelik a benzin jó tulajdonságait, hogy elérik a külföldi szuper-benzinek világszínvonalát. a jelenlegi magyar, ugynevezett alacsony oktánszámú benzinek ugyanis nem versenyképesek. az új üzemből kikerülő magas oktánszámú, jóminőségű benzinekkel jobb hatásfokkal működnek majd a modern motorok és növelik azok élettartamát is.

a szőnyi üzem műszaki dolgozói már felkészültek az új feladatot jelentő benzinreformálásra. több országban tanulmányozták hasonló üzemek technológiáját, laboratóriumukban pedig rendkívül pontos vizsgálati módszert dolgoztak ki. a benzint reformálása előtt ugyanis alapos vizsgálat alá kell venni, hogy a legkisebb mennyiségű arzén, hidrogén klór, vagy ólom se legyen benn, mert ezek az anyagok rontják a katalizátor, a platina hatását. a laboratórium dolgozói többhónapos kutatómunkával dolgozták ki az új módszert, amellyel megelőzhetik, hogy a reformáló üzembe ne kerüljön káros anyagokat tartalmazó benzin.

az új üzem létesítésére több mint százmillió forintot fordítanak. a tervek már elkészültek. az építkezést a jövő évben kezdik meg. /mti/

...-

10. 16/gy

- 17 -

1033 10/gy
Zalka

bb 25. nógrádi szarvasmarha az alföldön - ezer hegyvidéki tenyész-
állatot vásároltak eddig az alföldi megysék termelőszövetkezetei

vid j vm ká

1962. szeptember 20.

a nógrádi hegyvidéken tenyésztett szarvasmarhák kiváló tulajdonságokkal rendelkeznek, a meredek hegyoldalakon és a szélsőséges éghajlaton nevelt állatok szívósak, ellenállóak, gyengébb takarmányozás esetén is jó tejelők, a termelőszövetkezetek megalakulása óta a szarvasmarha-állomány erőteljesen fejlődik, úgyhogy a nógrádi közös gazdaságoknak lehetőségük van arra, hogy az alföldi megyék termelőszövetkezeteit is segítsék fiatal tenyészállatokkal. 1958 óta rendszeresen vásárolják a nógrádi szarvasmarhát a déli országrész gazdaságai. az utóbbi években átlagosan ezer tenyészüszőt és bikát vittek el nógrádból. különösen az ipoly völgyi termelőszövetkezetek: ludányhalászi, ipolytárnóc, varsány és patak község közös gazdaságait keresik fel gyakran a tenyészállatforgalmi vállalat szakemberei. az idén eddig kerekén ezer, kiváló adottságokkal rendelkező és törzskönyvezett szülőktől származó tenyészüszőt, előhasi tehenet és bikát vásároltak meg a nógrádi termelőszövetkezetekben és állami gazdaságokban. ezek jelentős részét az alföldre, szolnok, bács, csongrád és békés megye termelőszövetkezeteibe szállították./mti/

- . -

bb 27. silókukorica és napraforgó, valamint szár-betakarító „kiskombájnt.” szerkesztett egy csongrádi főgépész

vid j vm ká

1962. szeptember 20.

ötletes és olcsó betakarító gépet szerkesztett kiss mihály, a csongrád megyei gorsai állami gazdaság főgépésze. külföldi mezőgazdasági szaklapok leírásait tanulmányozva, a nálunk ismert és használatos, hasonló berendezéseknél jóval nagyobb teljesítményű gépet készített. a szuper-zetor vontatású és meghajtású „kiskombájnt.” a silókukoricát és a siló-napraforgót levágja, felszecska és kocsióra ömleszt. ugyanilyen eredményesen használhatják a szár betakarítására is.

a házilag előállított, egyszerű betakarító gép napi teljesítménye meghaladja a 20 holdat, csaknem kétszerese az ilyen munkát végző külföldi gépeknek. kiss mihály konstrukciójával megismerkedtek a környékbeli állami gazdaságok és termelőszövetkezetek gépészeti szakemberei is./mti/

- . -

- 18 -

10.20

10.20
1032 Laci

bb 26. több mint kétszáz üzemi feladat kidolgozásával bízták meg az idén az ózdi kohászat fiatal műszaki dolgozóit

vid gg vm ki

1962. szeptember 20.

az ózdi kohászati üzemekben néhány éve jól bevált továbbképzési rendszer, hogy a fiatal mérnökök, technikusok szakmai ismereteik bővítésére különböző üzemi-műszaki feladat kidolgozását vállalják. a tervrajzokkal, dokumentációval ellátott dolgozatokat tapasztalat műszaki dolgozókból álló bizottság bírálja el, s azok közül a sikerülteket hasznosítják az üzemi munkában. az elmúlt oktatási évben például a fiatal műszakiak több mint százötven tanulmányt nyújtottak be bírálatra, s közülük számosat már fel is használtak valamilyen formában. polgári béla technikusnak a durvahenger mű egyik sorozatának hengerlési teljesítményére vonatkozó tanulmányát például beiktatták a szakmai továbbképzés anyagába. stan-kovics lászló mérnök az acélok hengereket rontó tényezőket vizsgálta meg, s erről készített hasznos beszámolót. tóth attila a kohászati melléktermékek értékesítésének módjaira tett új javaslatokat.

az idén több mint kétszáz feladatterv, különböző üzemi probléma megoldásának kidolgozásával bízták meg a fiatal műszakiakat. a feladattervek általában azoknak az üzemeknek, gyárreszlegeknek, munkahelyeknek időszerű és távlati problémáit ölelik fel, ahol a fiatalok dolgoznak. az acélműben például az üsttartósság növelésére, a földgáztüzelés legjobb módjainak ismertetésére, a karbantartó üzemen többek között a daruk teljesítményének vizsgálatára, a különböző munkák gépesítésére várnak javaslatokat, megoldásokat a fiataloktól./mti/

- . -

bb 29. négyosztás orvosi rendelőt építenek kustányban

vid fm/n vm fm

1962. szeptember 20.

zala megye egyik legeredményesebben működő közös gazdaságának tagjai, a kustányi tsz-gazdák négyosztás orvosi rendelőt építenek a községben. az új épületben, - amelyre százhatvan ezer forintot költenek a községfejlesztési alapból is - megfelelő körülmények között végezheti gyógyító munkáját a körzeti orvosa. a rendelőt jövő tavasszal adják át rendeltetésének./mti/

- . -

10.29/gy

1035 Laci

- 19 -

bb 28. helyére emelték a dunai cement-és mészmű harmadik forgókemencéjét - novemberben már megkezdik a tűzálló bélés falazását is

1 sb/sze vm vg

1962. szeptember 20.

a dunai cement-és mészműben már befejezéshez közeledik az első klinkerégető forgókemence nyersanyagellátását és a klinker felolvasztását végző gépek szerelése. a cementgyártásnak ezt az első gépsort helyezik üzembe leghamarabb, de a később munkába álló második és harmadik gépsor szerelését is megkezdtek az ém 1-es gépszerelő vállalat dolgozói. most már helyére emelték a 3-as számú klinkerkemence nagy forgódobját. a négy méter átmérőjű és 60 méter hosszú forgó acélhengert egyszerre nem tudták volna elhelyezni, ezért kisebb idomokból, 20-45 tonna súlyú darabokból illesztették össze. a forgódob elemeit szegecselés helyett - az országban először - hegesztéssel erősítik össze, mégpedig olyan jó eredménnyel, hogy a szerelést irányító német szakértők is elismerésüket fejezték ki a kitűnő munkáért.

a szerelők sok ötletes műszaki megoldással egyszerűsítik a nagy ipartelep gépeinek felállítását. orosz Antal csoportvezető javaslatára a tervezettnél egy héttel rövidebb idő alatt emelték helyére az agyagszárító kemencét. Molnár József indítványára kéthetes előnyhöz jutottak, mert költséges kiegészítő vasszerkezet nélkül helyezték el a cementmalom-csarnok nagy futódaruját. hasonló ötletekkel segítették a szerelést valamennyi üzemrészben. az első cementgyári gépsort így már a jövő év elején „megjártják”, üresen áprilisban pedig üzembehelyezik. a szerelők és a hegesztők már ez év novemberében átadják a második és a harmadik forgókemencét a tűzállóbélés falazóinak. siettetik a kiegészítőberendezések összeállítását is, hogy jövő év novemberében - egy évvel a határidő előtt - megkezdhesse a munkát valamennyi forgókemence./mti/

- . . -

bb 31. rézkori leletek a somogy megyei andocs község határában

vid fm/n vm fm

1962. szeptember 20.

a somogy megyei andocs község határában négy hétig tartó ásatás fejeződött be, amelynek során rézkori urnasisakot és lakóhely maradványokat tártak fel. nagy számban kerültek elő edények, evőeszközök, amelyek értékes adatokat szolgáltatnak somogy kultúrtörténetéhez. a leletek a kaposvári Rippl-Rónai múzeum anyagát gazdagítják./mti/

- . . -

10.34/gy

1110 11.40
Zur

- 20 -

bb 30. hangverseny-teremmel és tantermekkel bővül az orosházi zeneiskola

vid fm/n vm fm

1962. szeptember 20.

az orosházi állami zeneiskolát 500.000 forintos költséggel bővítik: három tanterem és házi hangversenyterem készül el rövidesen az intézetben. az idén tatarozták a zeneiskola régi épületét, s jelentősen nagyobbitották, parkosították udvarát.

a zeneiskola 50.000 forint értékű hangszerrel is kapott. új erővel gyarapodott az intézet tanári kara is, az új tanévben 11 zenepedagógus oktatja a 250 növendéket./mti/

- . . -

bb 32. társadalmi összefogással hozták létre csongrád megye első általános iskolás hétközi diákotthonát

vid fm/n vm fm

1962. szeptember 20.

csongrád városában a széchenyi uti általános iskolában az új tanévre megnyílt az általános iskolások első csongrád megyei hétközi diákotthona. az intézményt társadalmi összefogással hozták létre. az iskola nevelője a helyi vörös csillag tsz gépkocsijával még a nyáron felkeresték a megye kollégiumait, s összegyűjtötték az ott feleslegessé vált különféle berendezéseket. ezeket társadalmi munkában hozták rendbe, átfestették a butorokat, kijavították a hibákat. a helyi tanács és a környékbeli termelőszövetkezetek is hozzájárultak ahhoz, hogy harmincnégy tanyai gyerek részére elkészüljön a két teremből álló, szépen berendezett hétközi otthon, amelynek ujjávarázsolt berendezése most már meghaladja a százötvenezer forint értéket.

a csongrád, felgyő, székkutas tanyavilágából itt otthonra talált gyermekek most már osztott iskolában, megfelelő körülmények között tanulhatnak tovább. naponta ötször étkeznek, felügyelet mellett készülhetnek a másnapi órákra, s lehetővé teszik számukra azt is, hogy a hét végén hazalátogathassanak a tanyákon élő szüleikhez./mti/

- . . -

10.38/gy

1114 11.40
Zur

- 21 -

bb. 34. már sulyra is árusítják a levesbevaló gyökérzöldséget -
megjött a márkás alexander körte

i nj/j/gy/ká

1962. szeptember 20.

a nagyvásártelpre és a 9. kerületi, hámán kató téri piac-
ra csütörtökön 69 vagon és 73 tehergépkocsi áru érkezett,
többek között 16 vagon burgonya, 5 vagon főzõhagyma, 11 vagon
zöldpaprika, 6 vagon paradicsom, 10 vagon káposztaféle és 15
vagon különféle gyümölcs ésdinnye.

csütörtöktõl kezdve a levesbevaló gyökérzöldséget már
sulyra is árusítják, kilónként 3.40 - 4 forintért. a cso-
mózott zöldséget csomónként 1 - 1.20, a csomózott sárgaré-
pát 0.60-0.80 forintért hozták forgalomba. az őszi saláta fo-
gyasztói ára fejenként 1 forintra csökkent, a tisztított kar-
fiol ára kilónként 3.60-4.40 forintig emelkedett. megjelent
a piacon a márkás alexander-körte, fogyasztói ára kilónként
4.40-5.20 forint.
/mti/

..

bb. 35. novemberben kiállítást rendeznek a magyar építészetrõl
- sajtófogadás a magyar építőmûvészek szövetségében

t sb/gk/gy/ki

1962. szeptember 20.

a magyar építőmûvészek szövetségének elnöksége sajtó-
fogadást rendezett a szövetség székházában. major máté elnök,
csaba lászló fõtitkár és az elnökség többi tagja elbeszél-
getett a sajtó képviselõivel a magyar építészek munkájáról
és ismertették a szövetség őszi programját.

a találkozón többek között elmondották, hogy külföldön is
sok megbecsülést szereztek már az országnak a magyar építé-
szek. a fejlett európai nemzetek szaklapjai rendszeresen közöl-
nek ismertetőket, cikkeket építészetünkérõl, a szövetség folyó-
iratai, a magyar építőmûvészetet pedig 1 500 külföldi elõfizetõ
járattja és tanulmányozza. a nagy érdeklõdés kielégítésére
novemberben kiállítást rendeznek magyarország építészetérõl.
a mintegy 150 tablón összeállított gazdag anyagot elõször buda-
pesten mutatják be, majd külföldi vándorútra viszik.

az év utolsó hónapjaiban mintegy 30 vitát, ismertetõt és
élménybeszámolót rendez a szövetség. megbeszélük a 8. pártkong-
resszus irányelveinek az építészzel összefüggõ kérdéseit.

/folyt. köv./

11.25/a

- 22 -

11.10 /László

bb. 35. / novemberben kiállítást.... folyt./ gy

tanulmányozzák a legutóbbi tervpályázatok munkáit és meg-
szervezik több épület nyilvános bírálatát. nemcsak a művé-
szeti, hanem a fontos műszaki és gazdaságossági feladatokat
is megvitatják. így, tanácskoznak majd a paneles építkezésekrõl,
a házgyárak szovjet tapasztalatairól és egyéb jelentõs műszaki
fejlesztési kérdésekrõl. ezenkívül sok élménybeszámolóval és
francia építészeti kiállítás megrendezésével segíti a szövet-
ség azt is, hogy a magyar építészek széleskörû ismereteket
szerezzenek a hasznos külföldi tapasztalatokról./mti/

..

bb. 36. forgalomkorlátozás a gellérthegy északi oldalán

gk/gy/vg

1962. szeptember 20.

a gellérthegy északi feljáróján a közvilágítás korszerû-
sítésével kapcsolatos kábelfektetési és burkolatbontási munká-
kat végeztet a fõvárosi tanács. az esetleges balesetek elkerü-
lése végett a gellérthegy oldalának ezen részét a közforgalom
elõl szeptember 24-tõl november 15-ig elzárják./mti/

..

bb. 37. beemelték az erzsébet hid kapuzatának déli alsó részét

t kf/gy/vg

1962. szeptember 20.

a ganz-mávag szerelõi hétfõn kezdtek hozzá az erzsébet hid
budai kapuzatának szereléséhez. a pillér északi oldalán
ideiglenesen kitámasztva áll már a kapuzat 9 méter magas 50
tonna sulyu, legalsó része. csütörtökön újabb jelentõs esemény
mozgatta meg a hidépítõket, helyére tették a kapuzat déli ré-
szének elsõ legnagyobb tagját is.

a munka már reggel 7 órakor megkezdõdött. az alacsony víz-
állás miatt a helyszíntõl mintegy 200-250 méterre az alsó rak-
parton készítették elõ a beemeléshez az újabb fõdarabot. a
hatalmas híd szerkezetet a legjobb szerelõ csoport tóth jános
és brigádja vette munkába. ráerõsítették az emeléshez szükséges
tengelyt a drótkötelekre. a józsef attila uszódaru a fekvõ
darabot még a parton függõleges helyzetbe állította, majd meg-
emelte, s 11 órakor elindult vele a helyszínre. a daru nagy
terhével a duna közepéig uszott - a partmenti sekély vízben
ugyanis nem tudta volna megközelíteni a pillért - majd lassan
közelített a parthoz.
/folyt. köv./

12,50 /mm

- 23 -

13.20 /László

bb. 37. /beemelték az erzsébet hid... 1. folyt./ gy

ünnepélyes pillanat: néhányperces igazítás, déli 12 órakor helyére tette a daru a kapuzat déli legnagyobb részét. a vas-szerkezetet Czomba József brigádja fogadta, s 12 csavarral erősítette a sarura. a pilléren tehát már mindkét oldalon áll a kapuzat alja.

a szerelés most már a könnyebb darabokkal folytatódik. a ganz-mávag déli összekötő hidnál levő telepéről egyenként szállítják a helyére a kapuzat 25 tonnás darabjait. a következő tagot a jövő héten szerelik fel. a tervek szerint utána hetenként két ilyen hatméteres alkatrészszel magasztják a véglegesen 50 méter magas 22 méter széles kapuzatot, amely az év végére teljesen elkészül./mti/

bb. 38. ankét a kohó- és gépiparban, valamint az építőiparban előforduló foglalkozási betegségek megelőzéséről

t ms/j/gy/cz

1962. szeptember 20.

a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága csütörtökön az újvárosi nagyteremben ankétot rendezett a gazdasági vezetők szerepéről a kohó- és gépiparban és az építőiparban előforduló foglalkozási megbetegedések megelőzésében. az ankéton az érdekeltek minisztériumok, a szot és a fővárosi tanács, valamint a szakszervezetek képviselőin kívül nagy számban vettek részt a vállalatok vezetői, főmérnökei, munkavédelmi szakemberei és üzemi orvosok.

dr. pesta lászló, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese megnyitó szavai után a bevezető előadást dr. timár miklós egyetemi tanár, az országos munkaegészségügyi intézet igazgatója tartotta. rámutatott, hogy az üzemegeészségügyi viszonyok javítása nem csupán egészségügyi szakfeladat, hanem szerves része az illető iparág vagy üzem gazdasági és műszaki fejlesztésének. az üzemegeészségügy leg-eredményesebben a műszaki színvonal emelésével, korszerű technológia kialakításával és az egészségügyi szempontoknak megfelelő munkaerő-gazdálkodással fejleszhető.

a továbbiakban ismertette a kohó- és gépiparban és az építőiparban előforduló foglalkozási betegségek helyzetét. örvendetesen csökkent az ólommergezés száma és lényegesen kevesebb a szilikózis. ez részben a megfelelő védelmi intézkedéseknek, részben pedig a dolgozók állandó egészségügyi ellenőrzésének, a szilikózis-szűrésnek eredménye.

/folyt. köv./

13.25/a

- 24 -

1870 7. sz. 13.25/a

bb. 38. /ankét a kohó- és... folyt. / gy

ezzel szemben egyes üzemekben a reumás betegségek és a bőrmegbetegedések száma jelentősen meghaladja az iparági átlagot. ezeken a helyeken a vállalatvezetés nem fordít kellő figyelmet a munkakörülmények megjavítására. márpedig ez nem jelent okvetlenül nagy beruházásokat, sokszor a fokozottabb gondoskodás is eredményre vezet. így például a bőrbetegségek száma jelentősen csökkenthető az apró sérülések azonnali gondos ellátásával, különböző bőrvédelmi intézkedések és eszközök /védőkosztvű, védőkenőcs, stb./ alkalmazásával, fokozott tisztálkodással és bőrápolással.

ezután a korszerű technológia jelentőségét ismertette a por-, füst-, és vegyi ártalmak csökkentésében, a sugárzó hő elleni védelemben. a gépesítés és automatizálás általában javítja a munkaegészségügyi helyzetet, de azért az új technológiák bevezetésekor gondosan mérlegelni kell egészségügyi hatásukat is.

az egészségügyi követelmények legjobban a műszaki fejlesztéssel vagy új üzemek építésekor valósíthatók meg - állapította meg timár miklós. - az utólag épített elszívó berendezések vagy zöjcsökkentő megoldások drágábbak és nem is annyira hatásosak. ezért fontos, hogy a munkaegészségügy súlyának megfelelő helyet kapjon a tervezésben is. a vállalatvezetés, a műszaki és a gazdasági szakemberek vegyék figyelembe a kójjal és az üzemi orvosok javaslatait, iktassák ezeket a vállalat tervébe és különösen a műszaki fejlesztés és az üzemi rekonstrukciók, a gyártásfejlesztés, az új technológiák előkészítésekor időben kérjék ki az egészségügyi szakemberek véleményét. ez elősegíti a munkaegészségügyi célra költött jelentős összegek cél-szerű felhasználását is.

végül a munkaerőgazdálkodás egészségügyi vonatkozásaival foglalkozott. a dolgozók akkor végeznek optimális munkát, érzik jól magukat munkahelyükön, és akkor kerülnek a legritkábban betegállományba, ha mindig egészségi állapotuknak megfelelő munkakörben dolgoznak. az üzem munkaerő gazdálkodása akkor a legeredményesebb, ha minél jobban végrehajtja az üzemi orvos által javasolt munkahely-változtatásokat, rehabilitációs intézkedéseket. ez egyúttal a termelékenység növelésének egyik belső tartaléka is.

az előadást élénk vita követte. a hozzászólók többek között foglalkoztak a levegő-szennyeződés csökkentésével, a zöjcsökkentés kilátásaival, a műszakiak és az orvosok együttműködésével, a komplex egészségügyi tervek, a szociális beruházások, a munkavédelmi tudományos kutató munka és az egészségügyi felvilágosítás jelentőségével./mti/

13.32/a

- 25 -

1377 2. sz.

bb 33. „az ideológiai harc és a marxizmus előretörése jegyében,
- pach zsigmond páli nyilatkozata a nemzetközi gazdaságtörténeti kongresszusról

1 bc/sze/m/sr

1962. szeptember 20.

augusztus végén és szeptember elején a franciaországi aix en provence-ban rendezték meg a második nemzetközi gazdaságtörténeti kongresszust. tanácskozásain háromtagu magyar küldöttség is résztvett pach zsigmond páli akadémiai levelező tag, egyetemi tanár vezetésével, aki hazaérkezése után kongresszusi tapasztalatairól a következőket mondta az mti munkatársának:

- a gazdaságtörténeti kutatások iránti érdeklődés növekedését mutatja, hogy a kongresszuson mintegy ötszázan, két és fél-szer annyian vettek részt, mint az 1960-ban stockholmban megrendezett első hasonló tanácskozáson. a kongresszus plenáris üléseken és tíz szekcióban folytatta munkáját, s két fő témával foglalkozott. az egyik a tőkefelhalmozás, a nagyipari fejlődés és a munkásosztály helyzetének alakulása, a másik az európai országok, valamint az elmaradott országok agrárfejlődése a 16. századtól. - mindjárt a kongresszus kezdetén hidegháborús szellemtől sugallt intézkedésről kellett hallaniok az egybegyűlt tudósoknak, kutatóknak: a francia hatóságok nem adták meg a beutazási engedélyt a német demokratikus köztársaság küldöttségének. a kongresszus elnöke, postan cambridgei professzor azzal nyitotta meg a tanácskozást, hogy tiltakozó deklarációt olvasott fel, amelyben elítélte, hogy politikai okokból megakadályozták az ndk gazdaságtörténészeinek részvételét, s ezzel csorbították a kongresszus egyetemes jellegét, akadályozták a nemzetközi tudományos kapcsolatokat. egyben bejelentette, hogy az említett körülmény miatt a kongresszus határozatai csak proviziorikusnak tekinthetők, a következő harmadik kongresszusig, amelyet 1965-ben bécsben rendeznek meg, s ahol az egyetemesség minden bizonynyal érvényre juthat. a kongresszus résztvevői egyöntetűen elfogadták a tiltakozó határozatot.

- a kongresszus a különböző társadalmi rendszerű országok gazdaságtörténészeinek tudományos együttműködése jegyében, egyben az ideológiai harc és a marxizmus előretörése jegyében zajlott le. ezt mutatja többek között, hogy a szocialista országok gazdaságtörténészei, marxista tudósok jelentős számban tartottak előadást, korreferátumot, szóltak fel a különböző üléseken. itt említem meg, hogy az egyik plenáris ülés tárgya jürgen kuczynski berlini professzor előadása lett volna a nagyipari fejlődés és a munkásosztály címmel. /folyt.köv./

13.44/a

- 26 -

13.44/a
14.11.02
Zsolt

bb 33. /„az ideológiai ... 1. folyt./ m

távollétében előadásának kivonatát hobsbawn angol marxista történész olvasta fel. az előadás ebben a formájában is jelentős hatást váltott ki. a szocialista országok képviselői közül nagy érdeklődést keltett a szovjet delegáció vezetőjének, kim professzornak az előadása a szovjetunió ipari fejlődéséről, valamint a küldöttség tagjának, komarovnak a 19. századi indiai gazdasági fejlődéséről tartott előadása, valamint a csehszlovák és lengyel részről elhangzott felszólalások, a magyar küldöttség is tevékenyen kivette a részét a munkából. ránki györgy, a történettudományi intézet igazgatóhelyettese a tőkefelhalmozás és nagyipari fejlődés magyarországi menetét és sajátosságait ismertette, makai lászló kandidátus az európai agrártörténet szekciójában korreferátumot mondott ahhoz az előadáshoz, amelyet e szekció főreferátumaként magam tartottam a 17. századi földesuri robotgazdálkodás néhány problémájáról.

- a kongresszuson a polgári gazdaságtörténészek előadásaival kapcsolatban nemegyszer eleven vita alakult ki. nemcsak marxista gazdaságtörténészek részéről hangzottak el ellenvetések, hanem a polgári tudósok, kutatók közül is számosan kritikusan szóltak hozzá az előadottakhoz. megemlítem például postan professzor előadását, aki az elmaradott országok agrárproblémáiról az európai agrártörténet fényében tartott előadást. lényegében azt fejtegette, hogy az elmaradott országok fejlődésükben most a fő gondot a mezőgazdaság fejlesztésére fordítsák, s ha ez már megtörtént, akkor kerülhet sor jelentősebb arányú iparosításra. mondanivalóját india példáján kívánta szemléltetni, de éppen egy indiai delegátus, gupta volt az, aki a legélesebben bírálta. más országok képviselői, még amerikai tudós is, kritikai megjegyzésekkel illették előadását, mint amelytől nem volt idegen az elmaradott országok agrár-országgként való konzerválásának célzata.

- ratner new jersey-i professzor a gazdaságtörténeti fogalmakkal foglalkozó előadásában azt fejtegette, hogy olyan kategóriák, mint kapitalizmus, szocializmus, elavultak és helyettük új fogalmak alkotására van szükség. felfogásával természetesen vitába szálltunk és rámutattunk arra, hogy e kategóriák egyáltalán nem elavultak, hanem éppen alapvető jelentőségűek mind a tudományos vizsgálódás, mind a gyakorlat számára. az előadó végül is zárszavában nagymértékben visszakozi kényszerült. /folyt.köv./

13.47/a

- 27 -

13.47/a
Zsolt

bb 33. /,, az ideologiai ... 2. folyt./ m

a kongresszus jó alkalom volt arra, hogy a marxista gazdaságtörténészek felelevenítsék kapcsolataikat, illetve újakat létesítsenek olyan nyugati gazdaságtörténészekkel, akik a lojális együttműködés hívei és bizonyos elméleti kérdésekben álláspontjuk közeledik a mienkéhez. megemlítem közülük labrousse és braudel professzorokat, a sorbonne tanárait, továbbá domar és bry amerikai gazdaságtörténészeket. domar például a szovjetunió és az egyesült államok ipari fejlődését vetette egybe az utóbbi évtizedek alapján, szakszerűen és tárgyilagosságra törekedve. hasonlóképpen bry professzor a munkásosztály fejlődésével kapcsolatban tartott pozitívan értékelendő korreferátumot. különösen említésre méltó braudel magatartása és az a törekvése, hogy a szocialista országok gazdaságtörténészeivel együtt kíván működni. ez annál is inkább fontos, mert a kongresszus őt választotta meg új intézőbizottság elnökévé. braudel professzor egyébként megemlítette nekem, hogy még ebben az évben budapestre szándékozik utazni, s itt a magyar és a francia történettudomány közötti kapcsolatok szélesítéséről is szeretne megbeszéléseket folytatni.

a magyar küldöttség kongresszusi szereplésével kapcsolatban említésre méltó, hogy több helyről felkértek bennünket cikkek, tanulmányok írására. angol és olasz marxista folyóiratok mellett angol, amerikai, francia, nyugatnémet polgári gazdaságtörténeti folyóiratok részéről is hangzott el ilyen kérés. braudel professzor például lapjában, az annales-ben közölni kívánja kongresszusi előadásomat.

a kongresszus értékes tanulságokkal szolgált a további munkához. közülük csak kettőt említek meg ezuttal. a kongresszusi tapasztalatok fényében is megállapíthatjuk: tovább kell haladnunk azon az úton, amelyen már évek óta járunk, hogy a magyar gazdaságtörténeti összehasonlító módon tanulmányozzuk és ezáltal is biztosítsuk kutatásaink nemzetközi érdekű tematikáját és színvonalát. tanulságként szűrhetjük le azt is, hogy a matematikai módszereket - a közgazdaságtanhoz hasonlóan - helyes nagyobb marányokban alkalmazni a gazdaságtörténeti kutatásokban. bár ezen a téren voltak bizonyos tulhajtások egyes kongresszusi előadásokban, határozottan jelentkezett az az igény, - a marxista és a polgári gazdaságtörténet képviselői részéről egyaránt - hogy a minőségi összefüggéseken túl a lehetőséghez képest mind több mennyiségű összefüggést is feltárjunk - mondotta befejezésül pach zsigmond pál./mti/

...

- 28 -

13.55/a

Moi

14.10
Lud

bb. 40. időjárásjelentés

gk/gy/cz

1962. szeptember 20.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 19-én, csütörtökön 13 órakor:

a hőmérséklet kissé emelkedik

dél- és kelet-európa egy részének kivételével európaszerte hűvös, változóan felhős, néhány helyen esős az idő. gyors változást hozó átalakulás nincs folyamatban. hazánkban tegnap a miskolc-keszthely vonaltól északra fekvő országrészben felhős, száraz, a vonaltól délre borult, esős volt az idő. a csapadék mennyisége általában 1-7 milliméter között volt. azonban kisvárdán, szarvason és kecskeméten 8, pécsen 9, mohácson, bácsalmáson és debrecenben 10 millimétert mértek. a nap az ország északi felében 1-5, az északnyugati megyékben 6-10 óráig sütött. a hőmérséklet a nap folyamán 12-16, az északkeleti megyékben 17-19 fokig emelkedett, ma hajnalban általában 3-7, a nyugati és északi országhatár közelében azonban helyenként

0-3 fokig süllyedt. néhány helyről gyenge talajmenti fagyot jelentettek.

ma reggel a dunántul egyes részein lassan muló köd keletkezett. a délelőtti folyamán az ország déli felében még erősen felhős volt az égbolt, de eső nem esett. budapesten tegnap a hőmérséklet napi középértéke 11.7 fok volt, 4.7 fokkal alacsonyabb, mint a sokévi átlag.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 15 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 764 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

a balaton vizének hőmérséklete síófokon 15 fok.

várható időjárás péntek estig: felhőátvonulások, legfeljebb néhány helyen kevés esővel. mérsékelt, előbb változó irányú, azután délkeletire, délre forduló szél. az éjszakai lehűlés kissé gyengül. néhány helyen reggeli köd. a nappali felmelegedés holnap valamivel erősebb lesz, mint ma. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 4-8, legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 16-20 fok között. előrejelzés a balaton területére holnap reggelig: gyenge, változó irányú szél. kisebb felhőátvonulások eső nélkül. a hőmérséklet napnyugtakor 15, hajnalban 8 fok körül lesz.

a duna vízállása budapestnél 149 centiméter./mti/

...

14.15/a

Moi
Lud

- 29 -

bb. 39. megkezdtek a földgázbontó-állomás próbaüzemeltetését a borsodi vegyikombinátban

vid gg/gy/ki

1962. szeptember 20.

a borsodi vegyikombinátban a műtrágyagyártáshoz szükséges nitrogén előállítására eddig a kokszból készült generátor-gázt használták. a kombinát 200 százalékos bővítése során az alapanyaggyártásnál áttérnek a földgáz használatára, ami sokkal gazdaságosabb. az ehhez szükséges földgázbontóállomás építését februárban kezdték meg. a borsodi vegyikombinát dolgozói vállalták, hogy az új létesítményt a november 1-i határidő előtt üzembeállítják, s így mintegy 2.5 millió forint megtakarítást érnek el már ebben az évben.

a vállalat teljesítésére a borsodi vegyikombinát szocialista komplexbrigádot hozott létre a kivitelezésben résztvevő 18 vállalatból. szinte óramű pontosságra kidolgozott tervet készítettek, hogy a feladattal megbirkózzanak. a munkához nagy segítséget nyújtott a szovjetunió, ahonnan határidő előtt érkeztek a hőkicserélő és más berendezések. idejében elkészült az automatikával felszerelt mintegy 25 kilométer hosszú földgázvezeték is, amely miskolctól az üzemig önműködő szabályozókkal továbbítja a földgázt.

a komplex brigádokban résztvevő vállalatok szerelői - kongresszusi felajánlasként - szinten minden percet kihasználva, a szélsőséges tavaszi időjárás ellenére, pontosan tartották a vállalt határidőket. különösen jó munkát végeztek az áprilisi 4. géngyár szerelői, akik elsőnek teljesítették a szocialista brigádszerződésben vállalt kötelezettségüket, a láng gépgyár dolgozói a berendezés működéséhez nélkülözhetetlen vízűtő berendezéseket készítettek el határidőre, a vegyiműveket szerelő vállalat dolgozói pedig több mint tízezer méternyi csővezeték helyezték el.

a 18 vállalat összefogott munkájának eredményeként a borsodi vegyikombinát földgázbontó állomásának próbaüzemeltetését megkezdtek. kipróbálják a kazánokat, reaktorokat, szivattyukat és más berendezéseket, majd az esetleges hibákat kijavítják. a próbaüzemeltetés 14 napig tart, ezután megkezdik a földgázbontó felfűtését.

a tervek szerint október 15-től már üzemszerűen működik a borsodi vegyikombinát új létesítménye./mti/

..

14.20/a

- 30 -

1418 Zed

bb. 43. tanácskozás a vasipar technológiájának korszerűsítéséről

t sl/tr/gy/vg

1962. szeptember 20.

a gépipari tudományos egyesület és kgm gépipari technológiai intézete rendezésében a vasipar főtechnológusai csütörtökön tanácskozást tartottak a technika házában. a gépiparról szóló párthatározat szellemében megvizsgálták, hogy milyen módszerekkel fejleszthetik a gyártástechnológiát, javíthatják a termelékenységet.

a tanácskozás előadói: dr. Lettner ferenc, egyetemi tanár, bálint lajos, a kgm gépipari technológiai intézetének igazgatója és makádi andrás gépészmérnök tényekkel, adatokkal bizonyították, hogy helyes szervezéssel és technológiával jelenlegi adottságaink mellett is szinte ugrásszerűen növelhető a termelékenység. a vasipari mostani gépparkja megfelelő átcsoportosítással a jelenlegi termelésnek akár ötszörösére is alkalmas. 1980-ra is mindössze 25 százalékkal kell növelni a számítások szerint a gépek számát, ennek azonban az a feltétele, hogy a termelést koncentrálják és ezzel fokozzák a gépek kihasználását. az azonos jellegű munkát végző üzemeket helyes volna összevonni, s elengedhetetlen, hogy az öntvénygyártástól a szerelésig minden munkát egymaguk végző üzemek helyébe nagyméretű előkészítő, alkatrészgyártó és szerelő vállalatokat hozzanak létre. így nemcsak a gépek kihasználása növekedne, hanem az új technológiákat is hatékonyabban alkalmazhatnák. a jelenlegi viszonyok között például egész sor üzemünk foglalkozik fogaskerék-gyártással, ezért szinte természetesen, hogy majdnem mindenütt fogazógéphiányra panaszkodnak. a munka egy, vagy néhány helyre történő csoportosítása esetén a meglévő fogazó gépparknak 40 százaléka is elegendő volna. öntődéink munkájának gazdaságosságát sem lehet lényegesen megjavítani mindaddig, amíg az apró öntődéket össze nem vonják. a szürkevas-öntődék egyharmadának termelése olyan kicsi, hogy ezek az ország teljes öntvénytermelésének alig 10 százalékat adják. munkájukat akár egyetlen nagyobb üzem is el tudná látni, ahol a gépeket összpontosíthatnák, s a termelékenység többszörösére növekedne. hasonló a helyzet a műanyagfeldolgozó iparban, ahol szétszórtan olyan sok gép dolgozik, hogy azok együttes termelése megfelelő koncentráció esetén még néhány év múlva is ki tudná elégíteni az ország igényeit.

a mélyen elemző beszámolókat vita követte, majd a tanácskozás résztvevői határozatot hoztak a technológusok munkájának javítására, egyben illetékes szerveknek javaslatokat is tettek a legmesszebbmenő szakosításra, a termelés gazdaságos megszervezésére./mti/

..

14.55/szb

-31-

1418 Zed

bb 41. újabb kongresszusi vállalat a zagyvarónai magyar vas-
öntvözetgyárban

vid tr vm ki

1962. szeptember 20.

a zagyvarónai magyar vasöntvözetgyár dolgozóit miután a kongresszus tiszteletére eredetileg vállalt 80 tonna helyett már eddig 150 tonna ferroszilíciumot gyártottak, csütörtökön elhatározták, hogy az ország acélkohászati üzemei részére az év végéig újabb 100 tonna ilyen ötvözőfémeket készítenek. vállalták azt is, hogy újabb eredményeket érnek el az ötvözőfémek minőségének javításában, az új ötvözőanyagok gyártási módszereinek tökéletesítésében, valamint a kutatási és kísérleti munkában. többek között olyan módszert kísérleteznek ki, amellyel a wolfram-tartalmú hulladékfémekből ferrowolframot állíthatnak elő.
/mti/

- . -

bb 42. a posta vezérigazgatóság közli

vm cz

1962. szeptember 20.

hogy szeptember 22-én az országos bélyegkiállítás megnyitása napján - a harminctödik bélyegnap alkalmából - négy, egyenként két plusz egy forintos bélyegből álló sorozatot és azok a képeit magába foglaló bélyegblokkot bocsát forgalomba. a bélyegek és a bélyegblokk postai küldemények bérmentesítésére, 1963 június hó 30-ig használhatók fel./mti/

- . -

bb 44. növelik a háztartási elektromos készülékek javító hálózatát -
tájékoztató a muosz-ban

t sz/gg vm vg

1962. szeptember 20.

a lakosság mind nagyobb körét érintő kérdésekről, az egyre gyarapodó elektromos háztartási készülékek javításáról tájékoztatta csütörtökön a magyar sajtó házában az újságírókat a mechanika ktsz vezetősége.

/fo lyt. köv./

- 32 -

15.05/a

1576 7. szept.

/bb 44. növelik.....1.folyt./vm

a mechanika másfél évvel ezelőtt azzal a céllal alakult, hogy budapesten résztvegyen a háztartási elektromos készülékek javításában. a szövetkezet 16 felvevőhellyel rendelkezik, de szerviz-hálózatát tovább bővíti, terve, hogy három éven belül 50 fiókkal és kerületenként központi javítóműhelyekkel rendelkezzen.

a szövetkezetet még kevesen ismerik, noha képes arra, hogy a lakosságnak sok segítséget adjon a rádió és tv készülékek, valamennyi külföldi és hazai gyártmányu elektromos konyhagép javításában. a ktsz dolgozóit a megrendelő kívánsága szerinti időpontban mennek ki a lakásokba, s ha a javítás ott nem végezhető el, saját teherautóikkal a központi műhelybe viszik a készülékeket. a központi műhelyben kijavított gépeket meo-bélyegzővel látják el, ami azt jelenti, hogy három hónapos garanciát vállalnak a munkáért. a 155-810-es telefonszám hívására ha szükség van rá, azonnal küldenek szakembert és e számon naponta este 10-ig tartanak ügyeletet. a ktsz be akarja vezetni azt a külföldön már elterjedt módszert, hogy előre egy évre meghatározott fix díjért ellátja a háztartásban levő valamennyi készülék és kisgép rendszeres megelőző karbantartását, javítását, ami szintén nagy könnyebbséget jelent majd a háziasszonyoknak, mert így ritkábban fordulhat elő, hogy gépeik megnibásodnak./mti/

- . -

bb. 51. a fővárosi autóbuszüzem közli

i kf/kf/e vg

1962. szeptember 20.

hogy a hűvös idő beálltával több kiránduló és strandjáratot megszüntet. a 34/y jelzésű autóbuszok szeptember 22-e után szombaton délutánonként nem közlekednek, a 34-es jelzésű kocsik pedig a tanács üdülő helyett már csak pünkösdfürdő végállomásig járnak.

úgyancsak szeptember 23-a után a szabadság strandfürdő-ig közlekedő 99-es járat, a kálvin tér és pünkösdfürdő közötti 134-es gyorsjárat, valamint a nemzeti színház és a széchenyi hegy közötti 121/y jelzésű gyorsjárat közlekedését megszüntetik. /mti/

- . -

16.20/a

- 33 -

[Handwritten signature]

bb 46. több ezer traktoros vesz részt a kongresszusi versenyben - a szántásra váró terület 90 százalékán már megforgatták a talajt szolnok megyében - traktorvezetéshez értő ipari munkások is részt vállalnak az őszi feladatok megoldásából

vid ö-kz/gg-lm ká

1962. szeptember 20.

a párt 8. kongresszusa tiszteletére kibontakozott verseny szerte az országban újabb lendületet adott annak a vetélkedésnek, amely már az év elején megindult traktorosaink körében az időszaki munkák gyors és jóminőségben történő elvégzéséért, illetve a terméshozamok emeléséért. szolnok megye termelőszövetkezeti és gépállomási traktorosainak egy része az egész éven át tartó verseny keretében külön műszakot indított a közelgő pártkongresszus tiszteletére. az élénk versenyben már csaknem 1300 erőgép két műszakban készíti elő a talajt az őszi-tavaszi vetésekhez. a traktorosok munkáját kedvezően befolyásolta a hét közepén lehullott mintegy 30 milliméternyi csapadék. a porhanyóssá vált földeken általában egy-másfél holddal növekedett egy-egy erőgép napi teljesítménye. a hét közepéig a szántásra váró 232.500 holdnyi terület mintegy 90 százalékát már felszántották. mind a gépállomások, mind pedig a közös gazdaságok további erőfeszítéseket tesznek a munka meggyorsítására. a különböző vállalatoknál dolgozó volt traktorosaira is számítanak. s visszahívják őket az üzemekből. az abádszalóki lenin termelőszövetkezet traktorosa simon jános, az egyik szolnoki építkezés földmunkáit cserélte fel az erőgéppel. a visszatért traktoros szorgalmasan dolgozik, havi keresete eléri a 2000 forintot.

csongrád megyében a mindszei gépállomáson dolgozik tóth istván szocialista brigádja. ez a kitűnő kollektíva a pártkongresszus tiszteletére nemcsak azt vállalta, hogy idényterveit legalább 105 százalékra teljesíti és ugyanakkor 30.000 forint önköltségcsökkentést ér el, hanem azt is, hogy kiválóan dolgozó, új traktorosokat nevel. adott szavukért helytálltak, s most maguk látják hasznát. az általuk nevelt fiatal traktorosok közreműködésével az őszi nagy munkaidőben a brigád minden egyes szántótraktora két műszakban dolgozhat. vállalatukhoz mértén teljesítik esedékes tervüket, az üzemanyag felhasználásuk pedig így is mindössze 68 százalékos.

békés megyében csupán a gépállomási traktorosok közül több mint ezren vesznek részt a kongresszus tiszteletére indult vetélkedésben. céljuk az, hogy kifogástalan minőségben és idejében végezzék el az őszi talajelőkészítést és a vetést.
/folyt. köv./

16.30/a

- 34 -

bb 46. /több ezer traktoros...folyt./-lm

gépeik nyolcvan százaléka dolgozik éjjel-nappal - kettős műszakban, a földeken. ezen a vidéken még mindig nem javultak a talajviszonyok, úgyhogy a vetés előtt általában 6-8-szori gépi munkával kell porhanyítani a nagy darabokban felszakadt, kemény rögöket. a száraz, nehezen munkálható talajban a nagy megerősítés miatt gyakran elhajlanak a kormánylemezek, négy-hatóránként kell cserélni az ekevasat. ilyen körülmények között csak úgy tudnak szavukért helytállni, ha fokozottan működnek együtt a javítóműhely dolgozóival. nincs hiba e téren sem. a szerelők éjjel-nappal rendelkezésükre állnak.

negyedik esztendeje dolgozik ugyanazon a területen, a hajdusoboszlói vörös hajnal termelőszövetkezetben, a helybeli gépállomás hevesi brigádja. a kis kollektíva már kétszer nyerte el a szocialista brigád címet. kongresszusi vállalásaik egyik főpontja, hogy kiváló minőségű szántással és vetéssel biztosítják a termelőszövetkezetben a jövő évre tervezett magasabb termésátlagokat. a vörös hajnal termelőszövetkezet vezetői elégedettek a hevesi brigád teljesítményével. több mint ezeröttszáz holdat szántottak fel eddig. betakarítás után két-három nap múlva már megforgatják a talajt. traktoraik kettős műszakban dolgoznak. a gépeket párosával osztották be. az egyiken mindig a felelős vezető, a másikon pedig a kisegítő traktoros dolgozik ugyanabban az időben. a következő műszakban fordítva, illetve mindig úgy, hogy a kisegítő traktorossal együtt dolgozik a másik gép felelős vezetője. sok előnye van ennek a módszernek. a sokéves tapasztalattal rendelkező, gyakorlott traktoros kisebb hibák javításánál segíteni tud a kevesebb gyakorlattal rendelkező segédvezetőnek.

somogy megye gépállomásainak vezetői a közelmúltban felkeresték az ipari üzemekben dolgozó volt traktorosaikat. ennek eredményeként már eddig annyian tértek vissza időszakosan mezőgazdasági munkára, hogy a korábbi 62 helyett jelenleg 150 traktor dolgozhat kettős műszakban. a visszatért traktorosokat úgy osztották be, hogy a régi tapasztalt gépközvetőkkel dolgozzanak együtt. az ipari munkások hasonló segítségéről érkezett hír fejér megye dunaujvárosi járásából is. itt már augusztus elején a dunai vasmű 26 dolgozója jelentkezett a mezőfalvi és velencei gépállomásokon. néhányhetes munka után nagyrésztük már vissztért üzemébe, hatan azonban még most is kint szántanak a szövetkezeti gazdaságok határában. a jövő héten újabb jelentős számú traktorvezetéshez értő ipari munkás kapcsolódik be a járásban az időszakos mezőgazdasági munkákba./mti/

16.35/-a

- 35 -

bb 47. walter ulbricht üdvözlő távirata dobi istvánhoz és kádár jánoshoz

gg-lm cz

1962. szeptember 20.

walter ulbricht, a német szocialista egységpárt központi bizottságának első titkára, a német demokratikus köztársaság államtanácsának elnöke táviratban üdvözölte dobi istvánt, az elnöki tanács elnökét és kádár jánost, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkárát, a minisztertanács elnökét abból az alkalomból, hogy utban hazafelé a román népköztársaságban tett látogatás után átrepült hazánk területe felett.
/mti/

..-

bb 48. a kiadós esőzés után megkezdték a külföldi búzák vetését a mecsek-vidéki termelőszövetkezetekben

vid j-lm ká

1962. szeptember 20.

a mecsek vidékén az utóbbi napokban mintegy 30 milliméternyi csapadék áztatta meg a földeket. a nyár közepe óta ez volt a legkiadósabb eső ezen a tájon. a talaj 18-20 centiméter mélyen átázott, úgyhogy megfelelő körülményeket teremtett a jó minőségű szántásra és vetésre. csütörtökön - a több napos kényszerű munkaszünet után - ismét megindultak a gépek a határban. a biborhere, a repce, a takarmánykeverék és az őszi árpa után ezen a napon megkezdték a külföldi búzák vetését is. az őszi folyamán összesen 48.000 holdon vetnek bőtermő szovjet és olasz búzát, 11.000 holddal nagyobb területen, mint tavaly.

a szárazság miatt körülbelül 10 napos elmaradás mutatkozik az őszi munkákban. az esőzés után szerte baranyában meggyorsult a szántás és a vetés, s előreláthatóan hamarosan sikerül pótolni a késést. ennek érdekében növelik a két műszakos traktorok számát. az 5000 holdas mágoCSI béke tsz-ben például a 22 erőgép közül 20 éjszaka is dolgozik. mind a 20 traktorra a saját tagjai közül biztosított vezetőt a közös gazdaság. a reflektorfényben uszó táblákon trágyát hordanak, szántanak és vetnek az éjszakai erőgépvezetők. a jó minőségű munka érdekében a leggyakorlottabb traktorosokra bízták az éjszakai vezetést./mti/

..-

16.44/a

- 36 -

bb 49. csütörtökön megérkezett a milliomodik látogató az országos mezőgazdasági kiállításra

t so/tr-lm ká

1962. szeptember 20.

a 64. országos mezőgazdasági kiállításra csütörtökön megérkezett az egymilliomodik látogató: torma gyula, a kaposmérői új élet termelőszövetkezet állattenyésztési brigádvezetője, a kaposvári felsőfoku mezőgazdasági technikum másodéves hallgatója. a brigádvezető, aki 67 falubelijével együtt látogatta meg a kiállítást, egy televíziós készüléket kapott ajándékba az állami biztosítótól.

figyelemreméltó üzletet kötöttek ezen a napon a kunszentmártoni zalka máté termelőszövetkezet vezetői. kakukk károly, a szövetkezet elnöke, társaival együtt 22 tehenet és üszőt vett meg a kiállított állatok közül. az üszők átlagos anyai tejtermelése évi 6.682 kiló, 4 százalékos tejszírral. a lajoskomáromi strobli mihály háztáji üszőjét például 13.000 forintért vásárolták meg. a szövetkezet a most megvett 22 üszővel és tehenel egy tbc-mentes kiváló tehenészetet kíván megalapozni. az állatvásárlások egyik érdekes eseménye volt, hogy a vencselői termelőszövetkezet egyik kiállításán vett meg a saját termelőszövetkezeti tagjainak a háztáji gazdaságából két tehenet és egy üszőt. az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek által felhozott tenyészkacok és kocák a tenyészállatforgalmi gazdasági iroda tájékoztatása szerint mind jó áron keltek el. érdekes kívánsággal jelentkezett a nyugat-német savéra cég, amely meg akar venni egy eszterházi ötös fogatot hintóval, szerszámmal együtt. meglátogatta a kiállítást jörgen kiaeck, a koppenhágai mezőgazdasági kiállítási iroda igazgatója is, aki meghívta a magyar lovasokat az 1963.-ban koppenhágában megrendezésre kerülő mezőgazdasági kiállítás lovasversenyeire.

az országos mezőgazdasági kiállítás vasárnap este zárja kapuit. a rendezők felkészültek a várhatóan nagy hétfői forgalomra./mti/

..-

bb 57. sikeresen teljesítik vállalásaikat a rakodó-gépekkel dolgozó komárom megyei bányászfiatalok és a kisz komárom megyei végrehajtó bizottságának ülése

vid fm/n-lm fm

1962. szeptember 20.

a kisz komárom megyei végrehajtó bizottsága csütörtöki ülésén értékelte a rakodó-gépekkel dolgozó bányászfiatalok munkáját. az ifjúsági brigádok nevében ugyanis a kisz-bizottságok szerződést kötöttek a trösztökkel a gépek gondos kezelésére, a teljesítmények növelésére. az ülésen megállapították, hogy a fiatalok sikerrel teljesítik a szocialista szerződésben rögzített vállalásaikat.
/folyt. köv./

17.00/a

- 37 -

bb 57. /sikeresen teljesítik...folyt./-lm

a szocialista megőrzésre átvett gépeket rendszeresen karbantartják, megbecsülik, az év első felében a három szénmedencében - tatabányán, dorogon és oroszlányon - 390.000 tonna szén, az ifjusági brigádok raktak fel gépeikkel abból az 1,146.000 tonna szénből, amelynek lapátolásától mentesítették a bányászokat. az eredményeket nem új gépek munkába állításával, hanem jórészt a meglevők alaposabb kihasználásával érték el. a jól karbantartott gépekkel dolgozó ifjusági brigádok munkáját a termelékenység egyenes emelkedése jellemzi.

a kisz-szervezetek vállalásuknak megfelelően a központi műhelyekben komplex-brigádokat alakítottak, s így jelentősen megrövidítették a hibás gépek javítási idejét./mti/

..-

bb 54. somogyi orvosnapok síófokon

vid fm/n-lm fm

1962. szeptember 20.

a somogy megyei tanács végrehajtó bizottsága, az egészségügyi dolgozók szakszervezetének megyei bizottsága, valamint a kaposvári megyei kórház rendezésében csütörtökön megkezdődtek a nagyományos somogyi orvosnapok.

a síófoki bányászuduló dísztermében dr. László István, a megyei tanács vb. elnöke nyitotta meg a háromnapos tanácskozást, majd a megye egészségügyi helyzetéről, valamint az orvostudomány legújabb eredményeiről hangzottak el előadások./mti/

..-

bb 55. a furások nyomán ásványviz tört fel a fertőn

vid gk-lm ki

1962. szeptember 20.

a fertőn-tavi gyógyvizkutatás ez év júliusában kezdődött meg. a magyar tudományos akadémia sopronban székelő geodéziai laboratóriumának tudományos kutatói ekkor kezdték meg a fertő-tavon az elektromos méréseket. ezeknek az adatoknak a felhasználásával kezdték meg a furásokat. az egyik furásnál már tíz méter mélységből rendkívül koncentrált ásványviz tört fel, nagy mennyiségben. a hamarosan sorra kerülő elemzések adnak majd részletes választ az ásványviz összetételéről./mti/

..-

17.10/a

- 38 -

bb. 50. nyolc ország tudósainak, kutatóinak tanácskozása az állatgyógyászat és betegség-megelőzés problémáiról - jubileumi ünnepség a phylaxiában

1962. szeptember 20.

t/cs/j/rj ká

a fennállásának 50.-ik évfordulóját ünneplő phylaxia oltóanyagtermelő intézet székházában csütörtökön ünnepi ülést rendeztek az állatorvos-tudomány és az állattenyésztés legkiválóbb hazai és külföldi képviselőinek részvételével. a hazai tudományos intézmények, irányító szervek és termelőüzemek küldöttein kívül eljöttek a jubileumi ünnepségre és a következő napokban sorra kerülő tudományos ülészsakra Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Mongólia, a német demokratikus köztársaság, a Szovjetunió és Anglia küldöttei is, köztük neves tudósok, kutatók, hogy az állatgyógyászatban, illetve az állatbetegségeket megelőző gyógykezelésben szerzett kutatási eredményeiket, üzemi tapasztalataikat kicseréljék.

Dr. Molnár József, a phylaxia igazgatója nyitotta meg az ünnepséget, majd Keserü János földművelésügyi miniszterhelyettes méltatta beszédében a jubiláló intézetnek az állatgyógyászatban és betegség-megelőzésben elért, nemzetközileg is elismert eredményeit. hangsúlyozta, hogy a tudományos ülészsakon megtárgyalásra kerülő problémák megoldása, a nemzetközi méretű tapasztalatcsere most különösen fontos, mivel a mezőgazdaság szocialista átszervezése, a nagyüzemi állattartás kialakítása után nagy munka vár az intézetre, egyrészt a betegségek megelőzésében, a véőoltások kiterjesztésében, másrészt a takarmánykiegészítők gyártásában. ezután dr. Köves János, az intézet alapító igazgatója ismertette a phylaxiának és elődeinek munkásságát. dr. Tóth Béla, a phylaxia műszaki igazgatója az intézet jelenlegi tevékenységéről tájékoztatta a résztvevőket.

a phylaxiában készített oltóanyagok ma már szinte az egész világon ismertek és keresettek. a hazai igények ellátásán kívül jelentős mennyiségű oltóanyagot termelnek exportra is. hasonlóan fontos területe a több mint 1100 főnyi gárdával dolgozó intézetnek az agrobiológiai készítmények gyártása. ezek közül az utóbbi időben különösen népszerű a rhizonit nevű talajbaktérium oltóanyag, amelynek alkalmazásával a lucerna, a vörös- és a biborhere, valamint a szójabab természhozamát 5-20 százalékkal növelhetik, ugyanakkor egy-egy hold „oltási” költsége csupán 7 forint. a növények növekedését, virágzását elősegítő gibberellin nevű, hormonszerű anyag hatására a gabonafélék sokkal hamarabb csíráznak és gyorsabban indulnak fejlődésnek.

/folyt. köv./

17.36/a

- 39 -

bb. 50- / nyolc ország.....1. folyt./rj

csak néhány évvel ezelőtt kezdte meg a phylaxia a nagyüzemi állattartásnál rendkívül fontos takarmánykiegészítők: a premixek és a különböző vitaminkészítmények gyártását, de máris annyira népszerűek lettek a termelők körében, hogy a rohamosan növekvő igényeket csak részben tudják kielégíteni. a gyártásukban tapasztalt fejlődésre jellemző például, hogy míg 1960-ban az ötféle vitaminnal kiegészített előkeverékekből 110 vagonnal adtak át a nagyüzemi gazdaságoknak, 1961-ben már 260 vagonnyit, az ideai előírászat pedig már az 1000 vagon is meghaladja. az újabb gyártott premixek többek között 16 féle vitamint és számos életfontosságú nyomelemet tartalmaznak. a jövő évben tovább növelik a premix-gyártást legalább 1600 vagonra. a tervek szerint 1963-ban új készítmény gyártását kezdik meg, amelyet a növendékbaromfiak veszedelmes betegsége, a coccidiózis elleni hatóanyaggal látnak el. a háztáji állattartás segítésére kis mennyiségben már az idén, s 1963-tól nagyobb tételekben új a és d-3 vitaminkészítményeket, továbbá b-vitamin sorozatot gyártanak, amelyeket phylapolivit és phylamix néven hoznak forgalomba./mti/

..-

bb. 53. társadalmi öngazgatás debrecenben

- a városi tanács ülése

vid/fm/rj

1962. szeptember 20.

debrecen város tanácsa csütörtöki ülésén a tanács és a tömegek kapcsolatáról tárgyalt.

megállapították, hogy az utóbbi évekhez viszonyítva ez a kapcsolat jelentősen javult. 41 állandó bizottságnak másfélezer aktivistája van. legszélesebb hálózattal a művelődésügyi állandó bizottság tevékenykedik, amelynek még külön 11 albizottsága van 350 aktivistával. nemrég alakult meg a családi és egyéb társadalmi események állandó bizottsága. ennek feladata például a névadóünnepségek, házasságkötések új formáinak elterjesztése. másfél év alatt a városi anyakönyvvezetők félezer névadó ünnepségén és több mint 200 kisházasságkötésen működtek közre.

a tanácsok tömegkapcsolatainak új formája a lakóbizottság, amely bizonyos hatósági feladatokat is elvégez. ezzel lényegében a társadalmi öngazgatás alapjait teremtték meg. a lakosság nagy örömmel fogadta a lakóbizottságok feladatkörének bővítését. eddig ugyanis a kerületi tanácsokat kellett felkeresni egy-egy igazolás beszerzése végett, ami több időt vett igénybe. a lakóbizottságok nagy segítséget nyújtanak a társadalmi munkák szervezéséhez is./mti/

..-

17.53/a

- 40 -

bb.52. megkezdődtek a georgikon-napok keszthelyen

t vid/gk/rj ká

1962. szeptember 20.

keszthelyen csütörtökön ünnepélyesen megnyitották a már hagyományos georgikon-napokat. a fontos mezőgazdasági tanácskozáson mintegy 300 hazai szakemberen kívül résztvettek a bolgár, a csehszlovák, a jugoszláv, a lengyel és a német demokratikus köztársaság testvérintézeteinek, mezőgazdasági tudományos központjainak képviselői is. a vendégeket dr. belák sándor, a keszthelyi mezőgazdasági akadémia igazgatója üdvözölte, majd petőházi gábor földművelésügyi miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet. bevezetőben megemlékezett európa első mezőgazdasági főiskolájáról, a georgikonról, amely az akkori feudális viszonyok között, a kapitalizmus kialakulása idején a polgári átalakulás, a haladás érdekeit szolgálta és történelmi szerepet töltött be a magyar mezőgazdaság fejlődésében. a georgikon az agrárkultúra uttörője volt, s ennek a haladó hagyománynak jogos örököse és méltó folytatója a keszthelyi mezőgazdasági akadémia, amely nemcsak jólképzett agrármérnököket nevel, hanem a dunántul egyik mezőgazdasági tudományos központjává is fejlődött. az ideai georgikon-napok már nemzetközi szintű tudományos tanácskozássá nőttek, s legkiválóbb szakembereink itt vitatják meg mezőgazdaságunk előrehaladásának egyik döntő fontosságú problémáját, a takarmánygazdálkodás javítását. a miniszterhelyettes szólt a párt kongresszusi irányelveiről, amelyek kimondják, hogy hazánkban a tudomány közvetlen termelő erővé válik. soha nagyobb lehetőség nem kínálkozott a tudósoknak, agrárszakembereknek tudományos kísérleteik, kidolgozott módszereik megvalósítására, mint most, a tsz-mozgalom kibontakozása, megerősödése idején.

az ünnepélyes megnyitón megemlékeztek a hazai agrártudomány egyik uttörője, peitne ferenc mezőgazdasági szakíró, a georgikon egyik oktatója születésének 200. évfordulójáról. ezután, az akadémia igazgatója ünnepélyesen átadta a több mint fél évszázaddal ezelőtt végzett idős mezőgazdászoknak a gyémánt- és aranydiplomákat. az 1900-ban végzett eplényi sándort gyémánt-, bogáti jános, kaposi ödön, ballus tivadar, dr. hauser jános és stikker sándor nyugdíjasa agrárszakembereket aranydiplomával tüntették ki több mint félévszázados munkásságuk elismeréséül. a megnyitó ünnepség után kulín sándor tanszékvezető egyetemi tanár megtartotta az első előadást a szocialista nagyüzemek takarmánygazdálkodásának kérdései címmel.

a georgikon-napok alkalmából a keszthelyi múzeumban országos mezőgazdasági fotókiállítás rendeztek, amelyet csütörtök délután dr. soós gábor, a földművelésügyi minisztérium kísérleti és szakoktatásügyi főigazgatóságának vezetője nyitott meg./mti/

..-

18.00/e

- 41 -

bb 56. zaganescu román professzor előadása

1962. szeptember 20.

tr-lm ki

a közlekedéstudományi egyesület vendégeként hazánkban tartózkodó zaganescu jon, a bukaresti és a temesvári egyetem professzora, a resicai vasművek főmérnöke a közlekedéstudományi egyesületben nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott a román vasutak vontatási területén elért eredményeiről és a fejlődés kilátásairól. zaganescu professzor és a hazai szakemberek értékes, hasznos megbeszéléseket folytattak a két ország közötti közlekedéstudományi együttműködés fejlesztéséről./mti/

--

bb 58. pártbizottság avattak gyulán

1962. szeptember 20.

vid tr-l m fm

gyulán csütörtökön emeletes, új pártbizottság avattak. a városi és a járási pártbizottság új székházának átadási ünnepségén résztvett sándor józsef, az mszmp központi bizottságának tagja, a központi bizottság osztályvezetője, klaukó mátyás, a békés megyei pártbizottság első titkára, szabó sándor, a megyei pártbizottság titkára, lakatos dezső, az mszmp központi bizottságának osztályvezetője, a megye valamennyi járási pártbizottságának titkára és ott volt számos gyulai és járásbeli pártmunkás.

az ünnepséget zalai györgy, a gyulai járási pártbizottság titkára nyitotta meg, majd a székház átadása után sándor józsef a 8. pártkongresszus irányelveivel kapcsolatos kérdésekről tájékoztatta a pártaktivistákat./mti/

--

bb 59. a soronlevő feladatokról tanácskozott a hazafias népfront nógrád megyei bizottsága

1962. szeptember 20.

vid fm/n-lm fm

csütörtökön ülést tartott salgótarjánban a hazafias népfront nógrád megyei bizottsága. dr. bartha róbert, a hazafias népfront megyei titkárának vitaindítója után a mozgalom soronlevő feladatairól tanácskoztak.

a bizottság tagjai és a községi népfront-titkárok elmondották, hogy a megye számos helységében gyűléseken foglalkozott a lakosság a kongresszusi irányelvekkel. több felszólaló javasolta, hogy az irányelvekből adódó népfront-munkában minden eddigénél nagyobb szerepet kapjon a termelőszövetkezetek megszilárdításának, a mezőgazdaság fejlesztésének segítése.

/folyt. köv./

18.10/a

- 42 -

bb 59. /a soronlevő... folyt./-lm

az ülésen határozatot hoztak a termelőszövetkezeti tagok tapasztalatcseréinek megszervezésére, a szocialista versenymozgalom továbbfejlesztésére. az állattenyésztés fejlesztése és a takarmányalap növelése érdekében elhatározta a nógrád megyei népfront-bizottság, hogy az idei tavaszon már néhány községben nagy sikert hozott rét- és legelőjavítási napokat tovább szélesítik a megyében, s több ezer hold rét és legelő ápolását, műtrágyázását végzik majd el a télen.

/mti/

--

bb 61. dömpér és villamos ütközött össze a lehel uton

1962. szeptember 20.

i vt/gk-lm sr

csütörtökön kora délután a 13. kerületben, a lehel utca 13. számú ház előtt az fa 43-47 forgalmi rendszámu dömpér összeütközött a dózsa györgy ut felől közlekedő 12-es jelzésű villamossal. a baleset következtében orbán jános békéscsabai lakos súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. molnár páál és felesége, a 4. rezi károly utca 8. szám alatti lakosok könnyebben megsérültek. a mentők mindhármukat a szobi utcai kórházba szállították.

a helyszíni vizsgálatnál a rendőrség megállapította, hogy a balesetet balápi páál dömpervezető figyelmetlensége okozta, s ezért a vezetői jogosítványt azonnal megvonták tőle./mti/

--

bb 62. az országgyűlés elnöke fogadta a mali köztársaság első magyarországi nagykövetét

1962. szeptember 20.

gg-lm sr

rónai sándor, az országgyűlés elnöke csütörtökön bemutatkozó látogatáson fogadta abdoulaye maigá-t, a mali köztársaság első magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét./mti/

--

18.20/a

- 43 -

PRK

bb. 60. a vegyipar fejlődésének útja: a radioaktív sugárzás energiájának hasznosítása - növelhetik a műanyagok hőállóságát, levegőből műtrágyát gyárthatnak - neves szovjet és magyar szakértő nyilatkozata

vid/gk/e

1962. szeptember 20.

a magyar kémikusok egyesülete és az országos atomenergia bizottság nemzetközi sugárkémiai tanácskozása csütörtökön tihanyban befejezte munkáját. a négynapos összejövetelen ötven előadás hangzott el a radioaktív izotópok vegyipari felhasználásának lehetőségeiről. a magyar távirati iroda munkatársa neves külföldi és hazai szakértőt kért meg, válaszolják a rövid idő alatt is meglepő eredményeket felmutató tudományág helyzetét és az izotópok békés célú alkalmazásának újabb lehetőségeit. a voevodszkij szovjet akadémikus a kérdés világhírű szaktekintélye a sugárkémia elméleti vonatkozásait emelte ki:

- a radioaktív, a röntgen, sőt egyes esetekben a fénysugárzás is alapvető változásokat idézhet elő az anyagok, vegyszerek belső szerkezetében. az izotópok által kibocsátott sugárak módosítják az anyagmolekulák felépítését és megfelelő körülményeket teremtenek a kémiai anyagok gyártásánál működő vegyi reakciók kialakulásához. a tudomány azon fáradozik, hogy összegezze a sugárzás hatására bekövetkező változások fontosabb törvényszerűségeit, majd ezek ismeretében szabályozza, munkára kényszeríti a sugárzások energiáját. a jelenséget nemcsak várható gazdasági használat miatt érdemes tanulmányozni; a sugárkémiai vizsgálatok nagyszerű lehetőséget teremtenek sok kémiai jelenség mélyebb megismeréséhez. a tihanyi konferencia - amely a tudományág nemzetközi értekezletai között a legsikerültebb volt - tapasztalatcseréjével nagymértékben hozzájárult a kémia új ágának megalapozásához szükséges elméleti ismeretek rendszerezéséhez, - mondotta a világhírű szovjet akadémikus.

a sugárkémiai kutatások gyakorlati jelentőségéről hardy gyula egyetemi tanár, a műanyagipari kutató intézet igazgatója nyilatkozott:

- a sugárzások hatására kialakuló kémiai folyamatok ismerete lehetővé tette az első, egyelőre kísérleti jellegű kemonukleáris reakciók lebonyolítását. leginkább a műanyagipar területén jártak jó eredményekkel a laboratóriumi kísérletek. a sugárkémiai átalakítással szinte helyhez kötödték, lehorgonyozódtak egyes műanyagok molekulái, tartósabbá váltak az anyag belső szerkezeti egységét biztosító molekula-kötések. a molekulák viszonylagos „mozdulatlansága, stabil helyzete egész sor új, a gyakorlati felhasználásra nézve kedvező tulajdonságokat ad a műanyagoknak. /folyt. köv./
18.27/a

- 44 -

bb. 60. /a vegyipar... folyt./e

a besugárzott polietilén molekulái nagyobb hőmérséklet hatására sem szakadnak el egymástól és végeredményben 40 fokkal nőtt a keresett műanyag hőállósága. ez lehetővé teszi szélesebb körű alkalmazását. a pvc is „jobb”, lett a radioaktív kezelés után: javult az elektromos szigetelő képessége és a felépülő, szilárdabb molekulaváz kopásállóbbá teszi az anyagot. sikerült több műanyag házasításával kölcsönösen megjavítani tulajdonságaikat. radioaktív sugarakkal „összeforrasztották”, például a nylont más műanyaggal, amely egymagában nem elég tartós, ellenben magába szívja a nedvességet. természetes, hogy ennek a módszernek a gyakorlatban is hasznát látjuk majd: az így készített fehéreműanyag a gyapjuhoz hasonlóan felitatják a nedvességet, s így megszűnik a nylonfélék használatával járó kellemetlen izzadás.

- a tihanyi tanácskozás felhívta a figyelmet egyes, a laikusok számára fantasztikusnak tűnő, de műszakilag megalapozott elképzelések megvalósítására. levegőből műtrágyát gyártani - elég groteszkül hat, de az izotópok jóvoltából a következő években sor kerülhet az új gyártási módszer bevezetésére. arról van szó, hogy a sugárforrás előtt áramló levegő különleges összetételű gázzá alakul, amely vízben elnyelve salétromsavat képez. lényegében a levegő nitrogénjének megkötésével válik lehetővé a műtrágyák fontosabb alapanyagának előállítására. ez a klasszikus módszerrel költségesebb, - hárommal több munkaerőt igényel. ehhez hasonló lehetőségek komolyan foglalkoztatták a tanácskozás résztvevőit és hazatérve - egymás eredményeinek ismeretében - minden bizonnyal még gyakorlatiasabb kutatómunka indul meg.

- a sugárkémiai foglalkozó szakemberek egyik legfontosabb feladatuknak látják a modern atomreaktorok üzemeltetéséhez szükséges feltételek sürgős megteremtését. a reaktorok belső szerkezetében, anyagában, mint megállapították, romboló hatást végeznek a radioaktív sugarak. a tihanyi kongresszuson két érdekes javaslat hangzott el fontos, eddig megoldatlan kérdésekben. a reaktorok hűtővizet a sugárzás hatására átalakul és korróziót kiváltó vegyületek csapódnak ki a folyadékban. a hűtővíz „állagának”, megővására új vegyületet kísérleteztek ki, amely a folyadékhoz keverve „leblokkolja”, rábuzdul a sugárzás hatására képződő káros vegyületeket. így zavartalanul válik a reaktorok munkája. hasonló elv alapján állították elő a reaktorok nélkülről lehetetlen szerkezeti anyagának, a gumiféléknek sugárzás elleni védelmi biztosító vegyianyagot, - mondotta a neves magyar kémikus.

a tihanyi sugárkémiai tanácskozás schay géza akadémikusnak, a magyar kémikusok egyesülete elnökének záró beszédével ért véget. /mti/

18.32/a

- 45 -

bb 63. a demokratikus ifjúsági világszövetség irodájának nyilatkozata a kubát fenyegető támadás ügyében - távirat az ENSZ közgyűlés elnökének

1962. szeptember 20.

1 ms/tm-lm sr

a demokratikus ifjúsági világszövetség irodája nyilatkozatban fejezte ki a világ ifjúságának szolidaritását a kubai néppel:

abban a súlyos, a világ békéjét veszélyeztető helyzetben, mely abból eredt, hogy az amerikai egyesült államok kormánya kifejezte szándékát, hogy újabb inváziót indít a kubai köztársaság ellen, a demokratikus ifjúsági világszövetség irodája halaszthatatlannak tartja a szolidaritás megerősítését, a hős kubai néppel, valamint az ifjúság mozgósítását minden országban, a kubát fenyegető imperialista agresszió megakadályozására - mondja többi között a nyilatkozat.

az ilyen akciók egyik legfontosabb formája üzenetküldés az ENSZ közgyűléséhez, valamint tiltakozás az egyesült államok elnökénél és kormányánál. ezért a demokratikus ifjúsági világszövetség az alábbi táviratot küldte New Yorkba az ENSZ közgyűlés elnökének:

„a világ minden táján élő 101 millió fiatal nevében követeljük, hogy az egyesült nemzetek szervezete vessen véget az USA kuba ellenes agresszív akcióinak és akadályozza meg az inváziót, biztosítva a nemzeti szuverénitás tiszteletbentartását, a népek önrendelkezését és békés egymás mellett élését, megvédve ezzel a világ súlyosan veszélyeztetett békéjét,„ /mti/

bb 65. időjárásjelentés

1962. szeptember 20.

tm-lm cz

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 20-án, csütörtökön 18 órakor:

a hőmérséklet kissé emelkedik

várható időjárás péntek estig: felhőátvonulások, legfeljebb néhány helyen kevés esővel, mérsékelt, délkeleti, déli szél. a nappali felmelegedés kissé fokozódik, várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 16-20 fok között. /mti/

18.39/a

- 46 -

bb 64. a kecskeméti Katona József Színház évadnyitó társulati ülése

vid fm/n-lm fm

1962. szeptember 20.

csütörtökön tartotta évadnyitó társulati ülését a kecskeméti Katona József Színház kollektívája. Radó Vilmos igazgató üdvözölte a színház régi és új színművészeit. elmondotta, hogy a színházépület korszerűsítése miatt az idei évad csak a jövő hónap végén kezdődhet meg. teljes átalakítására csaknem három és fél millió forintot költöttek az utóbbi két esztendőben.

a színház az új évadban 14 bemutató előadást tervez. az elmúlt évek tapasztalatait, a közönség igényeit figyelembe véve csökkentik a nagyoperettek számát. a modern külföldi drámairodatat három mű, - Brecht Koldusoperája, Abruzov „egy szerelem története”, című színműve, valamint Achard a „féleszü lány”, című bűnügyi vígjátéka - képviseli. bemutatnak négy magyar színművet is, ezek közül kettő mai témájú lesz. Szabó Pál Kossuth-díjas író mai témájú darabot ír a színház részére.

az új évadot Madách Imre drámai költeményével: az ember tragédiájával kezdik. a megnyitáig tájékoztatókat tartanak a színház művészei. /mti/

bb 66. a világhírű szovjet sebészeti varrókészülékek gyakorlati bemutatója - televíziós műtét a 2-es számú sebészeti klinikán

t kf/gg-lm cz

1962. szeptember 20.

az orvosi műszer- és fogászati cikk kereskedelmi vállalat két hónappal ezelőtt nagyszerű szovjet orvosi műszerkiállítást rendezett, amelyen többek között kiállították a világszerte elismert sebészeti varrógépeket, készülékeket. ezek közül néhányat sikerrel alkalmaznak egyes kórházainkban, klinikáinkon, többségük használatát azonban nem ismerték a magyar orvosok, s a leírás alapján nehézkesnek vélték azokat. a kereskedelmi vállalat most szovjet szakembert hívott meg, aki ismerteti a készülékek kezelését, használatát.

az első ilyen gyakorlati bemutatót csütörtökön rendezték a 2-es számú sebészeti klinikán. mivel a bemutató iránt nagyszámú szakorvos - a fővárosi és a vidéki klinikák, orvosi intézetek neves sebészei - érdeklődött, a műtő szűk befogadóképességét - ipari televízióval - bővítették, ki. a kísérleti állaton végzett műtétet ugyanis televízió-kamera vette fel és továbbította a tágas előadóteremben felállított két vevőkészülékhez.

/folyt. köv./
19.00/lm

- 47 -

bb 66. /a világhírü...folyt./-lm

a tüdő, a légcső, a gyomor stb. műtétek során nyolc-tízféle varrókészülékhez adott „használati utasítást”, Jurij Ivanovics morozov, a moszkvai pirogov intézet tudományos munkatársa. a gyakorlati bemutató bizonyította, hogy a világhírű új műszerekkel olyan megbízható eszközöket adtak a sebészetnek, amelyekkel a komplikált operációk ideje is jelentősen lerövidíthető.

Morozov professzor a következő napokban meglátogat több fővárosi és vidéki orvosi intézetet, ahol hasonló gyakorlati bemutatókat tart./mti/

-. -

- 48 -

meze

mti hivatalos közlemények

1962. szeptember 20.

bb 45. a minisztertanács ülése

gg vm

1962. szeptember 20.

a kormány tájékoztatási hivatala közli:

a minisztertanács csütörtökön ülést tartott. a földművelésügyi miniszter jelentést tett a nyári mezőgazdasági munkák helyzetéről és az őszi munkák előkészítéséről, majd az élelmiszerügyi miniszter beszámolt a felvásárlás helyzetéről. a kormány a jelentéseket jóváhagyólag tudomásul vette.

a nehézipari miniszter előterjesztése alapján a kormány megvitatta a villamosenergia fejlesztéséről, átviteléről és elosztásáról szóló törvényjavaslatot, s úgy határozott, hogy az országgyűlés legközelebbi ülészaka elé terjeszti.

a minisztertanács elfogadta a művelődésügyi miniszter jelentését a mérnöktovábbképzésről, a szakmérnök-képzésről, az ipari-, üzemgazdasági tanfolyamok működéséről, valamint a közigazdász továbbképzéséről.

a közlekedés-és postaügyi miniszter előterjesztése alapján a kormány módosította a vasuti árufuvarozás szabályzatát.

a minisztertanács ezután folyó ügyeket tárgyalta./mti/

-. -

15.30

- 1 -

meze

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I. Fiume u. 6-7. Telefon: 180-400, 360-500

A szerkesztést és kiadást a vezetőigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1962. szeptember 21.

bb 1. angol expedícióval veszett a tengerbe a 16. század egy neves magyar költője - magyar humanista volt angliai erzsébet udvari poétája

i ms/gk-lm sr

1962. szeptember 21.

a 16. századi humanizmus egyik jeles költője volt budai parmenius istván. nevét hiába keresnők a magyar irodalomtörténeti munkákban. a hazánkban eddig ismeretlen magyar humanista életére és munkásságára ács tivadar, az ismert író történész derített fényt., aki évtizedek óta kutatja a külföldre szakadt magyarság sorsát és történetét. megállapítása szerint budai parmenius istván protestáns lelkész volt, aki a kor szokása szerint német egyetemen szerezte diplomáját, majd rövid ideig a töröktől megszállt budán lelkészkedett. innen a katolikusok üldözése elől három évre tervezett tanulmányutra visszament németországba, de többé már nem tért haza. költői és tudományos munkásságát mindvégig külföldön fejtette ki, ezért nem maradt itthon nyoma. németországból már mind neves humanista költő és tudós került angliába, ahol nagy tisztelettel fogadták, kinevezték az oxfordi egyetem főkönyvtárosának és 1. erzsébet királynő megtette udvari költőjének. amikor pedig a királynő parancsára sir gilbert humprey 260 emberrel elindult második új-fundlandi expedíciójára, a zászlóshajón utazott budai parmenius istván is. neki a királynő azt a megtisztelő feladatot adta, hogy mint krónikás énekelje meg nagy-britannia megalapításának ezt az első lépését.

az expedíció el is érte új-fundlandot. erről budai parmenius rövid levélben számolt be a királynőnek. „birtokba vettük új-fundlandot - írja többek között. - a dombok olyan szelíd hajlásuak, mint nálunk pannoniában. emberekkel nem találkoztunk, csak medvékkel, amelyek kisebbek, mint nálunk máramarosban, ~~csak medvékkel, amelyek kisebbek, mint nálunk máramarosban,~~ de a szőrük fehér,, - írta a magyar humanista, két helyen is dokumentálva magyarságát.

új-skócia partjainál az expedíció a parti szikiákhoz sodródott és elsüllyedt. mintegy százan veszttek a tengerbe, köztük a magyar költő. csak egy hajó menekült meg edward haes kapitány vezetésével. a jelentés budai parmenius levelével és az expedícióra vonatkozó minden egyéb adattal együtt belekerült richard hakluyt nagy munkájába, amelyben összegyűjtötte az angolok hajójására vonatkozó adatokat.
/folyt. köv./

Pk